

זכרון תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

י"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרח רביה"ק זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרח אדמו"ר שליט"א

חג הפסח
ט"ו ניסן תשפ"ג
גליון תתקכ"ד

זמני כניסת ויציאת החג

ר"ת	מצי"ט	הדה"נ	מצי"ט
בני ברק	7:41	6:41	8:16
ירושלים	7:39	6:25	8:19
באר פארק	8:26	7:07	8:38

גליון מוגדל

שיחות קודש

מפ"ק כ"ק מרח אדמו"ר עט"ר שליט"א

שלא אחד בלבד עמד עלינו לכולתנו
שי"ק ליל הסדר ופסח

שלא אחד בלבד עמד עלינו לכולתנו
אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו
לכולתנו והקב"ה מציילנו מידם.

וכידוע בתוה"ק יש תמיד פירושים עד
אין סוף ולכן י"ל שאכן באמת
בפשטות מרומז כאן על גשמיות
אלא שיש להוסיף עוד רמז וכונה
בזה שזה מרמז גם על רוחניות שזה
כולל וקאי על אלו הנסיונות שיש בכל

דור ודור הן נסיונות כלליים והן נסיונות פרטיים. שזהו
שממשוין ואומר שלא אחד בלבד עמד עלינו לכולתנו דהיינו
שאין לנו רק עם יצה"ר אחד וגם אין לנו רק עם שליח אחד
של היצה"ר, אלא יש לנו עם כ"כ הרבה שליחים של
היצה"ר זה באופן כזה וזה באופן כזה, היצה"ר אינו מוותר
על אף אחד. והוא מענה רח"ל את כאו"א לפי מדרגתו
רח"ל.

וכשמדברים כבר ממילא ע"י הענין ממילא אפשר ויש
להרחיב ולהוסיף בזה הדנה ידוע דהיצה"ר נקרא מלך זקן
וכסיל והיינו דיש לו שלושה שמות מלך, זקן, וכסיל,
והעולם מקשיין מילא מלך זקן הרי רואים זאת שהוא מלך
שהרי הוא מרמה רח"ל את כל העולם את כל השלעכטע
גויים וממילא לכן לזה יקרא מלך, והנה מה שהוא נקרא זקן
גם צריך להבין אבל אולי אפשר לומר קצת הדפשט הוא
שהוא נראה גם כאיש מכובד עם מעמד יפה והוא נאה
ומקובל אצל כל השלעכטע גויים מן הקצה אל הקצה מכל
הצדדים רח"ל, והוא לוקח רחמנא ליעלן את כל העולם כל
השלעכטע גויים והוא מטמטם ומסובב ראשם כ"א באופן
אחר והוא איש מכובד אצל כל השלעכטע גויים רח"ל
שהלא הם עושים רצונו וזהו שהוא נקרא זקן דהיינו נשוא
פנים.

אלא שזה עדיין צריך להבין למה הוא נקרא כסיל וכי כסיל
הוא רח"ל והלא הוא מבבל עולמות וכל היום מטמטם
את כל השלעכטע גויים מכל העולם הלזאת יקרא כסיל
רח"ל ואיך מגיע לו השם כסיל. והנה בתוה"ק ובמאמרי
חז"ל יש פירושים עד אין סוף, וממילא י"ל שאפשר הענין
בזה שדבר זה כבר מובא בכמה מקומות דהנה כסיל בא
לרמז דבאמת היצה"ר הוא ערמומי מר כלענה רח"ל
והנחש היה ערום מכל החיה והיינו דהנחש הקדמוני שזהו
היצה"ר ה"ה ערמומי מר כלענה רח"ל. וא"כ למה באמת
נקרא כסיל. ואפשר שנקרא כן כי להיפך דע"י העורמה הוא
מצליח להערים על כולם ומכניס את כולם לתוך כיסו
רח"ל. ולכן יצה"ר נקרא כסיל כי אפילו לאדם שהוא כסיל
היצה"ר מתחבר אליו ומוריד א"ע אליו ועבו"ז עושה א"ע
כאילו גם הוא בעצמו כסיל ומשוה עצמו אל הכסיל כדי
להתחבר עמו ולהחטיאו ר"ל ואז בשעה זו גם היצה"ר
מלביש א"ע כאילו הוא כסיל כדי שיוכל להתחבר אל
האדם הכסיל, והאדם הכסיל יתחבר אליו כי יראה
שהיצה"ר כסיל כמוהו וע"ש זה היצה"ר קרוי כסיל כי הוא
מוריד א"ע לדרגת ומציאות כסיל כאילו הוא בעצמו כסיל
כדי להחטיא בני אדם שהם בחי כסילים, וממילא שלפי
מהלך זה כבר אפשר לפרש כמו"כ מה שהוא נקרא מלך
וזקן שהוא מתחבר א"ע גם למי שהוא מלך כדי להחטיאו
ומתחבר א"ע גם למי שהוא זקן כדי להחטיאו ועיד"ז הוא
משתלט על כל השלעכטע גויים אם זה מלך או זקן או

כסיל על כולם ובכל מיני
אופנים, ואמנם הוא מחבר
עצמו להחטיא כל אחד ועכו"ז נקט
חז"ל דווקא מלך זקן וכסיל כי בהם יש
חידוש מיוחד בכל אחד מהם כי על
מלך יכול להיות הו"א דמכיון שהוא
מלך ממילא אין יכולת היצה"ר כ"כ
להכניעו דהרי המלך עומד בראש
הממלכה וקשה להכניעו ולסובב את

ראשו ולמשכו באפו ולומר לו לך לכאן ולכאן או עשה כך
ועשה כך והוא אמינא שאין היצה"ר יכול לעשות בהם
כרצונו בכל המלכים של השלעכטע גויים ואין יכול למשכו
ככלב לכאן ולכאן. ולכן באו חז"ל להשמיענו שאפילו מלך
הוא מכניס בכיסו והוא אינו מתפעל אפי' ממלך וגם את
המלך ימשוך היצה"ר באפו וככלב תחת בית שחיו ולוקחו
עמו לכל מקום אשר ילך והוא בעה"ב של כל המלכים של
כל השלעכטע גויים, שלעכטס פאר אלע שלעכטע גויים
און אלעס גוטס פאר אלע גוטע יידן, וזה הכוונה מלך.

ולכן אמרו ג"כ זקן כי עליו הו"א שכיון שזקן הוא א"כ יאמר
יצה"ר - בא וניח לנפשו והלא כה חלש הוא וגם כוחותיו
בל עמו ועל משענתו יתהלך ובקושי רב ישרך רגליו וכי היאך
יפעל אצלו שיעשה דבר מה הרי אין לו כח ע"כ בא לומר
לא! היצה"ר אינו עוזבו על אף שהוא זקן ליצה"ר יש מה
לעשות גם עם זקן.

ולכן אמרו חז"ל נמי כסיל - וה"ה שוטה שמיחסר ליה
חתיכה הראויה להתכבד דהיינו כמו דאמרי אינשי חסר לו
שכל ואנשים בושים לעמוד לצדו מחמת שהרי הוא רוקד
וקופץ ומשתטה וכ"א בוש יבוש להיות בסביבתו. א"כ הוא
שגם היצה"ר לא ירצה להתחבר אליו ולכן לא יחטיאו כלל
לזה אמרו גם כסיל לומר שלא כן הוא אלא היצה"ר אינו בוש
לכופף קומתו אל הכסיל והוא נהי' גם שקרן ועניו בעת אשר
יתחבר אל הכסיל, ובתוך כל מעשי השטות נדחף לו היצה"ר
ומתיישב ומכריז אני כאן! והוא נהי' בעה"ב גם על הכסיל
רח"ל והיצה"ר אינו עוזב אף אחד דהנה אפי' הכסיל ששום
אדם אינו מדבר עימו ואף אין מתווכחין עימו וא"כ הו"א
שאף היצה"ר אינו מתווכח עימו לזה קמ"ל דאף על הכסיל
נהי' היצה"ר בעה"ב וגם אותו יסובב מן האף לכל מקום ואינו
מניח לשום אדם בעולם והוא שולט על כל השלעכטע גויים
רח"ל גם על מלך גם על זקן וגם על כסיל.

וזה יש להוסיף שלפי פירוש זה הנ"ל יתאים מאוד לפי מה
שאי' ממרחן הבעש"ט הק' זיע"א לפרש אמז"ל בגמ' שוחט
משום מאי מחייב משום צובע ופירש"י שוחט בעלמא,
ואמר מרחן הבעש"ט הק' לפרש ששוחט בעלמא הוא יצה"ר
שהוא מלאך המוות והוא חייב על זה משום שהוא צובע
שמראה עמרה כאילו היא מצוה שזה יותר מלהסית לעבירה
בפועל ועל זה הוא מחוייב ויתבטל לע"ל, וממילא לפי"ז יש
להוסיף על פירוש הנ"ל מלך זקן וכסיל, שלכל אחד מהם
כשהוא בא להחטיאו הוא צובע את עצמו תחילה בצבע
שלהם שכשהוא בא אל מלך הוא צובע א"ע כאילו גם הוא
מלך וכשהוא בא אל זקן הוא צובע א"ע כאילו גם הוא זקן
וכשהוא בא אל כסיל הוא צובע א"ע כאילו גם הוא כסיל
ועיד"ז הוא מתחבר אליהם ומצליח רח"ל להחטיאם וכנ"ל.
ולזה יקרא מלך דאימתי שתהיה לו תועלת מכך שהוא מלך
המשך בעמ"ב

דברי תורה

ממורינו הגה"צ המשפיע אב"ד
דקהילתנו שליט"א

ואלתם אותו בחפזו

יש ללמוד מזה שבמצוה הראשונה שנצטוו בה
נצטוו על זריות לומר לך מעלת מידת הזריות
שזוהי סיבה יסודית ועיקר גדול בעבודת הבורא.

הגדה של פסח

הלילה הזה (מטבילין) שתי פעמים.

יש לרמז בשתי הטיבולין שהם כנגד גוף ורפוא
שהי' במצרים והטיבול במי מלח היא נגד הגוף
למצרים שנודונו במים עזים, והטיבול בחרוסת היא
נגד הרפוא לישראל שנהפך להם המר למתוק.

ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי
אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים וכו'.

ולכאן אמאי פשיטא לן שלא הי' גואל אותנו או את
בנינו וכמו שגאל את אבותינו כמו"כ אפשר שהי'
גואל אותנו ללא גאולת אבותינו. וי"ל עפ"י שאיתא
מכתבי האר"י הק' שהקב"ה גאל את אבותינו כרגע
טרם נפלו ח"ו לשער נ' ולולא אשר גאלנו באותו
רגע הי' ח"ו תקומה לשונאי ישראל, ולכן אמר
שילולא שגאל את אבותינו הרי אנו ובנינו ובני
היינו משועבדים.

אני ה' הוא ולא אחר.

ולכאן אחרי שכבר אמר לא ע"י שליח ומלאך ושרף
מזה אני ולא אחר, הרי כבר מונה מלאך שליח ושרף
ואפשר דלרמז בא"ש שבגאולת מצרים לא היתה
שום איתערותא דלתתא כי אם איתערותא דלעילא
כידוע וכמ"ש ואת עירום ועירי, וע"כ אמר אני ולא
אחר היינו שלא היתה שום עילה וסיבה מאיזה צד
לגאולתם כי אם רק אני ה' שהקב"ה בכבודו ובעצמו
וברצונו חשב את הקץ וגאלם ברוב רחמיו ולא הי'
שום דבר אחר איתערותא דלתתא בגאולת מצרים,
היינו ללא שום גורם אחר רק הרצון העליון היא
אשר גרם לגאולתם והביא וסיבב הגאולה.

רא"א מנין שכל מכה וכו' היתה של ארבע מכות
שנא' ישלח בם חרון אפו עברה וועם וצרה משלחת
מלאכי רעים, ולר"א לא חשב חרון אפו למכה, ולר"ע
היתה כל מכה של חמש מכות דדרש גם חרון אפו
למכה.

ואולי תלוי מחלוקתם בהנהגתם ושיטתם דאיתא
בגמ' (תענית כה:) מעשה ברבי אליעזר שירד לפי
התיבה ולא נענה וכו', ירד רבי עקיבא ונענה ויצאה
בת קול ואמרה לא מפני שזה גדול מזה אלא שזה
מעביר על מצוותיו והוא אינו מעביר. וכתב באור
ישראל להגר"י סלנטר שלכאן אם הוא מעביר והוא
אינו מעביר הרי שכן הוא גדול ממנו, וביאר שזה
שנא' לא הי' מעביר על מצוותיו לא נבעה תחילה
מחסרון בקניית שלימות מדת אהבת ישראל, אלא
שר"א שהי' מתלמדי ב"ש שג"כ היה קפדן הם
סברו כן להלכה שבעניני דין תורה והלכותי חייבים
להתנהג בקפדנות וללא שום ויתור וכמ"ש על
שמאי שדחפו לבור באמת הבנון, ומאידך איתא:
שמאי אומר הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים
המשך בעמ"ב

שיחת קודש

המשך מעמ' א'

ודורשיו וחכמים שלו שבחיו משה רבע"ה ואמונתו מתפשטים אף בהם שלכן הראה השי"ת למושה רבע"ה דור ודורשיו ולכן משה רבינו מרומז על כל הצדיקי אמת כמון הבעש"ט הקי' וכל הצדיקי אמת וכמובא בחז"ל משה שפיר קאמרת שכל צדיקי הדור נקראים בשם משה, ולכן פסח הוא זיאמינו בה' ובמשה עבדו' שזה כתוב בקרי"ס אצל יציאת מצרים שפסח הוא כולו אמונה וגם כך יאמינו לעולם, והבטוח בה' חסד יסובבנו, וממילא אם זוכים לאמונה וביטחון גם זוכים ממילא לכל הברכות וכל הישועות, התודה"ק ויר"ש ובאמת שהתודה"ק ויר"ש וכל המצוות הכל תלוי ג"כ באמונה, כי כמה שהאמונה יותר איתנה התורה ומידות ויר"ש גם איתנים, כי אז יש יר"ש ופחד מהבוכ"ע שיודעים שהבוכ"ע רואה הכל בהשיכה כאורה את כל מה שסובב עם האדם ויודע הכל ורואה הכל, ואם יש אמונה ממילא מבינים כמה צריך להיות בחי' עבד לבוכ"ע כמש"כ עבדי הם ולא עבדים לעבדים ולא להשתעבד לעולם הזה כי בנים אתם לה"א, וממילא אנו וכ"א מישראל הוא כבן מלך שיש לו להתנהג במיוחד ולא כאחד העם, ירחם המרחם ישמור המרחם עלי ועכ"ל, ולכן יש לכ"א להתנהג כמו שבן מלך צריך להתנהג מתוך שמחה וטוב לבב מרוב כל, וכל זה מסוּח האמונה שיודעים כמה גדול הבוכ"ע ואין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה והוא שליט על הכל, והאדם הוא כלום לעומת כל הבריאה והוא כתולעת,

וכדי לשבר את האוון לזה נתבונן על גדולת החמה והכוכבים, וכל הגלגלים גבוה גבוה שמלאך אחד הקטן ביותר והפשוט יכול להחריב את כל העולם כולו ברגע אחד, שלעכמ"ס אויף אלע שלעכטע גויים, במילא איך בשר ודם קטן שהוא כלום עפר ואפר יכול להתמרד נגד הבוכ"ע ולהרים ראשו אליו ולהיות מלא בטענות אליו ולעבור את רצונו.

נחשוב לעצמנו שאם רק נביט בפני מלאך חבלה קטן אחד יכולים למות מן העולם מרוב פחד, וזה הב"ו הקטן והשפל הוא רוצה הכל, כי זה חסר לו וזה חסר לו, איך יש לך העזה, די לך שאתה חי, תודה לבוכ"ע שיש לך לחם לאכול ובגד ללבוש שאינך ישן ברחוב והרבש"ע מביא לך הכל ודואג לכל מחסורך, ולעם ישראל ה' מכין את כל הטוב,

וממילא נמצא שכמה שיש יותר לאדם אמונה או כך מקבל הוא יותר בושה ויודע שהוא כלום וכאין, והזה כלל גדול שכמה שמכיר בגדלות הבורא כך מכיר יותר בשפלות עצמו וכן להיפך, והרבש"ע כביכול המלך השליט בכל שכל המלאכים הנוראים והגדולים ביותר ציטערין [זוחלים ורועים] פאר איהם ועומדים בפחד לפני ה' ועכ"ל השי"ת כביכול מכניע עצמו לפני כל נברא מישראל והשרה שכניתו בתחתונים וכל שעשועיו הם הבני אדם מישראל, וה' כ"כ קירבנו אליו שנוכה להיות כביכול בן מלך ועבד שלו, וזה הענין "שלא עשני גוי" שהוא כבוד וריח גדול שנתן לנו ה' בכללות ופרטות, ובכל כלל ישראל השי"ת משתעשע בם, ואהבת חנינם של ה' לישראל הוא עא"ס, וכשמשיח יבוא זה יהיה בהתגלות ולא נבין אז איך היינו כ"כ אטומים בהתרחקנו מהקב"ה, כי כשנראה את האמת והטוב לא נבין איך לרגע אחד העזנו להסיח דעת מתורתו הקי', ונראה אז שהשמחה הגדולה שנתן לנו ה' מה שלא עשני גוי, ואז נראהו עין בעין בשבש"ע ציון וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר אכ"ר.

היינו שבגשמיות יש להיות עקשן כדי להיות ותתן עם מידות טובות, ולהיות עקשן כדי לשבר את כולו להבוכ"ע, ולהיות נוח לשמים ולבריות, ולכן כל העקשנות יש להכניס רק לרוחניות, ואם עושה כך בדרך הנכונה שמכניס הכל ואף את הגשמיות כנ"ל בעקשנות של רוחניות כנ"ל איך קען מען אסאך אסאך שטייגן הוא במילא נהיה ותתן ובעל מידות טובות גדול וסבלן גדול מפאת עקשנותו ברוחניות.

והנה אחד העצות לזה לזכות להיות עקשן גדול בעבודת השי"ת שעיד"ו זוכים שהקב"ה מצילנו מידם של יצה"ר ושליחיו ר"ל הוא ע"י התדבקות לצדיקי אמת ע"י שרואים גדול עבודתם את השי"ת בסכנה גדולה. וכידוע מהה"ק מוהר"ן מברסלב שסיפר על עצמו ואמר שבעבודת השי"ת צריך להיות עקשן גדול וזה זוכים ע"י חיבור לצדיקים והתבוננות בגודל עבודתם את השי"ת בעקשנות רבה כנ"ל ובחי' מחובר לטהור טהור וכמש"כ פודה ה' נפש עבדיו ולא יאשמו כל החוסים בו ופירשו צדיקים היינו אלו שחוסים בצל עבדיו ית' שהם זוכים שהקב"ה מצילנו מידם של יצה"ר ושליחיו כנ"ל, ולכן בפסח דייקא אומרים זה היא שעמדה לאבותינו ולנו ע"י שאנו מדבקים א"ע לאבותינו הקי' ולצדיקי אמת. מספרים שהסבא מרן רבינו מוהרדצ"ש מלעלוב זיע"א אמר בעת שאיבת מים שלנו להרה"צ ר' הושע העשיל הלבושסקי זצ"ל שהי' מחשובי זקני החסידים, ש-מ"ים שלנו זה אמונה, וכל הפסח הוא אמונה, והוא מתחיל במים שלנו, שהוא פעולה לפני אפיית המצות כי הוא ענין אמונה וכדאי' בחז"ל שאמר אחד התנאים לתלמידיו ובני עירו שכדי לאפות מצות צריכים צריכים להביא מים שלנו והם לא הבינו כ"כ מה הוא אומר להם וחשבו שהוא אומר על עצמו מים שלנו היינו מים שלו שרק הם כשרים לאפיית מצות, ולכן הם באמונתם התמימה באו אליו לאחמ"כ לבקשו שיתן להם מים שלו והלכו באמונת חכמים פשוטה ולא שאלו למה דווקא מימיו כשרים ושלהם לא אלא קיבלו דבריו באמונה פשוטה והביאו בידם כדים מביתם הפרטי והלכו עמהם אליו שימלא להם מהמים שלו, שדבר זה מורה על אמונתם התמימה שהבינו שצריך להביא משלנו דייקא עד שהסביר להם שהכוונה במים שלנו היינו להביא מים שלנו אייגענע וואסער אלא מים ש-לנו בלילה שלפנ"כ, וכוזה רואים אנו איך שהם חיו באמונה מלאה וקיבלו הטעות בחי' ישראל שאמרו אנו אין לנו אלא כדברי בן עמרם מה שהצדיקי אמת והאמוראים והתנאים אומרים זה קדוש בעיניהם כי כך רבם אמר ואין יותר קושיות למה מהבית או כדומה אלא עושים כציווי רבם..

ולכן זה הסיבה שסיפרו לנו חז"ל הקי' זה המעשה מהטעות אפי' שלכאו' מה זה נפק"מ לנו שהיה כזה מעשה שהיה להם כזו טעות אלא חז"ל הקי' סיפרו לנו זה כדי שנראה האמונת חכמים הפשוטה שלהם ונבין שע"י שחז"ל מספרים זה שאירע כן במים שלנו, מזה נבין שמים שלנו וכל הפסח כנ"ל הוא ענין האמונה וכנ"ל מדברי מרן מוהרמ"מ זיע"א ובחי' אנו אין לנו אלא דברי בן עמרם משה רבינו ע"ה זיע"א שגם כך יאמינו לעולם כמו שהבטיחו השי"ת ודרז"ל וגם לרבות נביאים שאחרק שאמונת חכמים של בני' היא בכל דוד דוד

אזי יהי מלך ומתי שתהי' לו תועלת מכך שהוא זקן יהי' כוקן ואפילו לכסיל ידמה אם תהי' לו תועלת מכך, וכן יסבב בכל הענינים וישים עצמו אפילו לכסיל וכן נלחם היצה"ר בכל החזיתות ועם כל הצבעים.

וזה הכוונה שבכל דור דוד עומדים עלינו לכלותינו שהיצה"ר ושליחי היצה"ר הרבים עומדים עלינו לכלותינו רח"ל ולענות נפש להוריד את כל השלעכטע גויים מדרך הישר בנסיונות קשים ומרים זה בכה זה בכה בכל דור דוד ודוד הן בהנסיונות הכללים והן בהנסיונות הפרטיים ע"י שהיצה"ר ושליחיו מענים ואינם נותנים מנוחה הן בגשמיות והן ברוחניות.

וע"ז בא ואמר בעל ההגדה שאם האדם רוצה לעבוד את השי"ת ואינו נותן לעצמו שום רפיון אזי מתקיים בו והקב"ה מצילנו מידם וכמאחז"ל אם אין הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, וכאמז"ל שה' אומר לנו פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, ועל זה מחוק אותנו בעל ההגדה ואומר "והקב"ה מצילנו מידם", באמת היצה"ר אינו בעה"ב על כל העולם ואם רוצה האדם לעבוד את השם יתברך אזי היצה"ר אינו בעה"ב על אף אחד לא בכלל ולא בפרט ואם ישוב האדם בתשובה ויעבוד את השי"ת בהתמדה בתורה ויר"ש במידות טובות ובגמ"ח אזי זוכים לסייעתא דשמיא והקב"ה מצילנו מידם ומכל השליחים של היצה"ר וממילא זה חיווק גדול ושמחה גדולה שהקב"ה לא יטוש את עמו ובכל צרותם בין בגשמיות ובין ברוחניות הקב"ה מצילנו מידם ולא יעזבנו ולא יטשנו בין בגשמיות ובפרט ברוחניות שאם האדם עושה תשובה ולוקח את עצמו ביתר שאת ובמשנה תוקף ורוצה להתעלות בעבודת השם מכאן ולהבא אזי הוא זוכה לסייעתא דשמיא וכל הבא ליטהר מסייעין אותו והרבש"ע מצילנו מידם.

והנה דבר זה צריך לדעת שכדי להצליח ברוחניות יש לילך בעקשנות רבה ודווקא בעקשנות צריכים לילך בדרך התורה יר"ש ומדות טובות ולהתחזק שמכאן והלאה לא אפול עוד חלילה ואעשה שטייגן, ואז אם אנו נעמוד איתנים און די הייליגע זוסע תודה"ק יר"ש וחסידות כי אז נקבל סייעתא דשמיא, וכל הבא ליטהר מסייעין אותו ותחילה פתחו לי פתח כחודו של מחט ואז הקב"ה מצילנו מידם פון די רוחניות דיגע צרות ומגשמיות דיגע צרות, וממילא אנו צריכים שיהיה לנו חיווק, כי היצה"ר יש עליו שליט שהוא הבוכ"ע והוא בעצמו שפל ונבזה שקשור בשלשלאות של ברזל לרבש"ע ומה שהבוכ"ע מצוה עליו הוא יכול לעשות ולא יתר מכך, ולכן הקב"ה מצילנו מידם ולכן ממילא אם נתחזק כדבעי אז ה' יקשור את היצה"ר בעבותות ויצילנו מידו שלא יוכל לענותנו כי הרבש"ע הוא מושל בכל, משא"כ הוא היצה"ר שפל ונבזה ויכול לעשות רק מה שהרבש"ע נותן לו רשות ואם לאו אין לו יכולת כלום לשלוט. ולכן העיקר לאחוז בתודה"ק ובעקשנות כנ"ל בחי' אהותיו ולא ארפנו וממילא אם נאחז בה במילא והקב"ה מצילנו מידם. ואכן באמת בענין העקשנות אי' מאמר מהגאון מוילנא זיע"א שאמר: "והעקשן יצליח", אלא שרק צריך לדעת מתי יש להשתמש עם כלי העקשנות, כי ברוחניות צריכים להיות עקשנים ומצליחים אבל בגשמיות העקשנות צ"ל באופן אחר

"ויהי ביום כלות משה"

ויהי לשון צער, והיה לשון שמחה, וזמן הקמת המשכן הרי הוא זמן שמחה, ואפשר לומר שבשבעת ימי המילואים היה משה רבינו ע"ה הכה"ג ובוים השמיני התחיל אהרן הכהן לשרת בקודש ואם משה רבינו ע"ה היה ממשיך לשרת

לא היה נחרב בית המקדש והיו זוכין לתיקון השלם כבר בימים ההם. וזה גם כן אחד מן הסיבות שלא נכנס משה רבינו ע"ה לארץ ישראל כי אם היה נכנס לא היה נחרב בית המקדש וחורבן בית המקדש נגרם מעוות בני ישראל רח"ל, ואמרו חז"ל ששייך חמתו על עצים ואבנים ובזה הוריד הרבה מן הגלות ונתאפשר המשך קיום כלל המשך בעמ' ג'

שיחת קודש

שיח"ק לשביעי של פסח

שיחת קודש

שיח"ק שביעי של פסח

המשך מעמ"ב

ישראל בהמשך הגלות, ולולא זה היה ח"י הרבה צרות רבות ורעות על כל שונאי ישראל, וגם כן בזמן ההוא לא הגיע עדיין הזמן של תיקון השלם שהתעלו כל ניצוצות הק' לשרשן, ואם משה רב"ה היה נכנס לא"י כבר נהייתה הגאולה ועדיין לא הגיע הזמן לתיקון השלם, ולכן כתיב ויהי לשון צער כי לא היה אז הגאולה בשלימות ולכן העביר הקב"ה את הכהונה הגדולה לאהרן הכהן ע"ה לתקנת נפשות בני ישראל ובמשך הזמן תיהיה הגאולה השלימה במהרה בימינו.

ישמור המרחם עלינו ועל כל ישראל כי הנה עכשיו הולכין מימי הפסח הק' לעבר חג השבועות, ומובא בשם צדיקים כי מצות עשה של ספירת העומר הוא המקשר בין רגלים אלו, ממילא הם בבחינת חול המועד, שפסח הוא יו"ט הראשון לפני חוה"מ ושבועות הוא יו"ט אחרון אחר חוה"מ ופסח הרי הוא אור גדול שאין לנו השגה בו כלל שהוציא בו את בני ישראל מחשכות גדולה מ-מ"ט שערי טומאה (ר"ל), וברגע אחד הביאנו א ל נ' שערי קדושה לאור גדול ביותר, ואור הגדול זה נתעורר משנה לשנה וכשבני ישראל מתחזקים יותר באמונה אפשר לזכות יותר להשפעה במרומים, ומלמעלה מושפע כל שנה האור הגדול הזה כמו שנשפע אז, אך כשזוכים ליותר אפשר לקבל עוד השפעה.

ועל תיבת "פסח" אמרו צדיקים שהוא נוטריקון **"פה-סח"** שבמצרים היה הדיבור מעומק הגלות כמו שכתוב: **"ולא שמעו בני ישראל אל משה מוקצר רוח ועבודה קשה"**, והגלות היה כמו שכתוב: **"ויאנחו בני ישראל מן העבודה"**, שמרוב עוצם הגלות אפילו דיבורים פשוטים לא היו מסוגלים לדבר, ולא שמעו אל משה שמרוב הגלות לא הצליחו אפי' צו דעהרן (- לשמוע) אל דברי משה, ומרוב הצרות הדיבורים והתפילות לא היו בשלימות וביציאת מצרים זכו ויצא הדיבור לחירות יחד עם כל נפשות בני ישראל, וזכו לדיבורי תורה ודיבורים של תפילה בהשתפכות הנפש להתפלל ולהתחנן בשלימות, וג"כ שיבחו והודו לבורא כל עולמים על כל הניסים שעשה עמנו וזכו לדיבור בשלימות.

ובפסח יש הפשט כמ"כ פסח - "פה-סח" שדיברו דיבורים של תורה ותפילה. ועוד אפשר לומר בתיבת פסח, שפסח חמל ודילג, ר"ל שאפשר לזכות בו לחמלה גדולה ומיוחדת כדי שנוכל לדלג על כל המצבים, ואפי' אלו שנמצאים ח"ו במצב קשה, היכן שנמצא והיכן שהגיע, ג"כ אפשר לדלג ולצאת מאפילה לאור גדול, כי בפסח נשפע אור גדול ומיוחד כנ"ל.

ובשביעי של פסח נתגלה השכינה הק' בגילוי כ"כ, שא"א להביעו ולפרשו במילים, ואין לנו השגה בו כלל. **וביציאת מצרים** ובים נתברכו בני ישראל ברכוש גדול ובכיות הים בגשמיות וברוחניות, בגשמיות- הרכוש הגדול בכלי כסף וכלי זהב, וברוחניות - שהעלו כל הניצוצות הק' ותיקנו תיקונים גדולים מאוד.

ולכן בזמנים מיוחדים אלו דייקא אפשר לזכות באור גדול כל אחד לפי בחינתו, ואילו זכינו ה' נשפע על כל אחד גילוי השכינה, כמו שכתבו חז"ל **"ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי"**, שכל אחד ישפע עליו לפי בחינתו מהאור הגדול של פסח ושביעי של פסח,

ולכן עכשיו אחר הפסח מבקשים אנו מהבוכ"ע שימשיך ויתלווה אלינו אור הפסח ברוחניות ובגשמיות, אויף תמיד.

ביציאת מצרים כתיב: **"למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך"** וצריך ביאור מהו הענין לזכור כל יום ויום, אלא שיציאת מצרים הוא מרמז לאמונה כי שם היו יכולים לראות שאין עוד מלבדו, כי

גדול ולתיקון השלם לכל העולם, וכשיגיע משיח בבי"א יגלה האור שהזריחו בזמנם ולתמיד.

ובהגדה של פסח איתא: **מעשה וגו' שהיו מסוכני בני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה וכו' אמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית.**

וצריך ביאור מי יקיים את מצוות התורה בשלימות אם לא התנאים הק' ומה החידוש בזה שתנאים קדושים אלו קימו המצוה בשלימות,

והגם שיש פשטים לכאן ולכאן עכ"ז אפשר לומר כמו שדיברנו משמיה דכ"ק מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א, **דמספרים** הוא לשון ספיר ויהלום, שהיא הארה, וממילא בסיפור יציאת מצרים שלהם האירו את אור וכח האמונה ודביקות בהשי"ת ע"י אמונה לכל הלילה, כי לילה נקרא על העוה"ז, וגם כן חושך מרמז על עולם הבא, וכדכתיב **"אך חושך יושפי ולילה אור בעדני"**, המיירי על דוד המלך ע"ה אשר סבר מתחילה אך חושך יושפי בעולם הבא רח"ל, ואחר כך ראה שהקב"ה הזריח והאיר לו כל כך עד שבלילה אור בעדני, ג"כ בעולם הזה,

וממילא אפשר לומר שע"י אור האמונה האירו לכל ימי העוה"ז, ותלמידיהם ראו את אור האמונה בעוצם כ"כ, אמרו, **"אם כן הגיע זמן ק"ש של שחרית"**, כי בוקר מרמז על מלכות שמים שאז זמנו, ע"י תיקונים גדולים אלו צריך כבר לזכות לגאולה השלימה ואז היא קבלת עול מלכות שמים בשלימות אשר היא שמחת השכינה הקדושה. אך עדין לא הגיע אז זמן לתיקון השלם של כל הנידחים, לכן נתעכב הגאולה השלימה כדי שכל ישראל יזכו לתיקון השלם.

בני ישראל מתחננים אל הבורא ית"ש, **"השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם"**, והקב"ה עונה ואומר להם **"שובו אלי ואשובה אליכם"**, קודם תחזרו בתשובה ואחר כך תבוא הגאולה שלימה, אך בני אומרים דאמנם כן צריכים את התיקון השלם, אך בבורא כל עולמים מיירי, ואנו אין בנו סוף כלל, ואנחנו לא נדע מה נעשה, רק הקב"ה בעצמו וכל להשיבנו אליו בכל הבחינות, ואם ימתין עד שנשוב אליו מי יודע עד מתי, רק הקב"ה הוא כל יכול, אם יעזרנו שנשוב אליו באמת, וחדש ימינו כקדם, וכביכול להשפיע כהרף עין את התיקון השלם עלינו ועל כל ישראל.

אמנם כלל ישראל צריכים להתחזק ואין יאוש בעולם כלל אך סוף כל סוף אנו לכשעצמנו איננו יכולים כלום, ובוודאי הקב"ה משפיע עלינו כוחות להתחזק, ואין יאוש בעולם כלל, וכשיהודי מתחזק ומתעלה ומתקשר להקב"ה, הריבונות של עולם מקרבו אליו, וכל הבא לטהר מסייעין אותו, ומקבל ס"ד להתקרב ולשוב בתשובה אך כל זה בכוח שנתן לנו הקב"ה כוח טוב, אך להגיע לשלימות התיקון לבד איננו יכולים, וכתינוק הצריך לאמו אנו, וצריך ס"ד על כל צעד ושעל, ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, וממילא אחר כל החשבוניות מתברר שאין אנו יכולים כלום, ולכן מבקשים מהקב"ה שיקבל תפלתנו, השיבנו ה' אליך וגו', והכל יהא בקנה אחד, וישועת ה' כהרף עין הכל ביחד ויאמר עלינו ג"כ התיקון השלם,

ואמנם מכוח צדיקי האמת שהשקיעו כוחות גדולים לקירוב הגאולה השלימה אך מכיון שלא אתא שעתא עדיין מתעכבת הגאולה עד היום הזה רח"ל.

ויעזור הקב"ה שיעשה כבר התיקון השלם ויבוא רפואה שלימה רפואת הנפש ורפואת הגוף לכל בני בכללות ובפרטות...

ישועות שלימות שמחות שלימות וגאולה שלימה בבני ביהמ"ק שוין יעצט אויף א זיסע אויפן אויף אייביג.

לא ה' במציאות להלחם בהם כלל, וג"כ כשאחד חשב שהוא מצליח לברוח מבית האסורים שם, הרי כשהי מסתובב פתאום ה' רואה שהוא עדיין ליד בית האסורים, מרוב הכישוף והטומאה שהי שם, וכל הכלים והאופנים שנלחמים בזה כיום בדורנו, לא היו מועילים עליהם כלל, כי מרוב טומאתם והכישוף שלהם, מנעו שיפול עליהם, ורק מוזיק לאחרים, ובימים ההם משלו בכיפה, וישראל נקראו בכל העולם עבדים מדוכאים וסובלים ומעונים תחת ידיהם, וחשבו שישארו שם לנצח, ולפתע פתאום, כל הרשעים האלו התחננו לפני בני ישראל שיצאו ממצרים, אך הם ישבו לשולחן ליל הסדר בהרחבה גדולה, ולא התייחסו אליהם כלל, ופרעה הרשע שעשה עצמו לע"ז, מתחנן משה רבינו ע"ה שיתפלל עליו, ויצאו כבר ממצרים מהרה, ואיתא במדרשים, שילדי ישראל שחקו ממנו ועשאוהו ללעג ולקלס, אז ראו כולם כי אין עוד מלבדו, ואין לנו עוזר וסומך אלא אתה, והקב"ה כל מה שירצה יעשה, והוא הכל יוכל, והם הכניעו את טומאת פרעה, שאע"פ שביקש והתחנן שיצאו כבר מארץ מצרים, אעפ"כ לא יצאו עד הבוקר, ואע"פ שכבר בחצות האור כבר כמו היום, אך עדיין לא נקרא יום, אך בחצות לילה כבר התנהגו בחירות, וזכו לחירות עולם.

ומ"מ ביציאת מצרים טמון כח אמונה גדולה, בין בגשמיות בין ברוחניות, בגשמיות - שהיו מעונים באופן קשה שלא יכלו אפילו להאנח מעבודה קשה, ולא יכלו להגיע להבנה ולדיבורים נכונים ואמיתיים, וג"כ ברוחניות - הרי העבדות בע"ז בעל כורחם, והוא הבחינה הקשה שנפלו ל-מ"ט שערי טומאה רח"ל.

ואיתא בגמ' בא חבוק והעמידם על אחת וצדיק באמונתו יחיה, כי ע"י אמונה אפשר לזכות לכל התורה והמצוות, ולזכות לכל הישועות בגשמיות וברוחניות, ולכן צריך ליזכר כל יום יציאת מצרים שהוא ענין האמונה.

וגם מלמדנו בגשמיות, שאפי' אם לבו שבור בעיני הגשמיות, ג"כ כמו שעזרנו והוציאנו הקב"ה ממצרים כן יעזרנו ויוציאונו מאפילה לאורה, וכמובן ברוחניות, גם אם נפל לעומק החשכות והוא בבחינת תינוק שנשבה, ואינו יודע מעצמו איך יתרומם מזה, עכ"ז ידע שבמצרים היו בבחינה ההכי גרועה, ויותר גרוע ממנו, והקב"ה הוציאנו משם לאור גדול.

וממילא מחזק לנו ומעודד **"כי אין שום יאוש בעולם כלל"**, ואם רק ירצה ויתחזק ויתעלה מעט, יזכה לאור גדול משמיה לעילא, וזה חיזוק גדול שלא להתייאש כלל, להתחזק ולשמח באמת בתורה ומעש"ט, כי הרי הקב"ה אוהב כל אחד ואחד מישראל כנאמר: **"כי לא יחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכו חזי"**, וכביכול צופה לרשע ומבקש להמיתו, שממתין ומצפה שיחזור בתשובה, אפי' מהבחינה הגרועה ביותר, רוצה ואוהב בתשובתו, ויזכה לאור גדול להתקרבות גדולה ביותר מהקב"ה, כדכתיב: **ישקני מנשיקות פיהו**, בחינת שפתיים יישק כביכול כאילו מנשק באהבה תשובת ותפילת ישראל ולכן אין להתייאש כלל.

ומתאמרא משמיה דקני מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א ועכ"ז א"א על הפסוק **"לא אמות כי אחיה ואספר מעשה יי"**, בדפשות אספר מלשון סיפור, אך פירש באופן אחר שאספר מלשון הארה, מלשון **"ספיר"** ויהלום, כי בעזרת השי"ת כשמתדבקים במוכה"ע מאירין את המעשי ק-ה וכל דברי ועובדות העוה"ז שהכל יתעלה ע"י הצדיקים כי ע"י מעשי הצדיקים שורה השכינה הקדושה ומעלים הניצוצות הק' וכל הענינים, ומביאים כל הבריאה לאור

דברי תורה המשך מעמ' א'

עבודה עצמית, אלא כעין מתנת הקב"ה לעמו ישראל לפי שעה, ולכן לההארה הזאת לא היתה קיום ורושם לדורות.

וכמרגלא בפומיה דמון אדמו"ר הקדו"ש זיע"א מאמר הר"ק מוורקא זיע"א שהשפחה לאחר כל מה שראתה על הים, הזרה למצבה הקודם ונשארה בשפחותה ובפחותותה כמו שהיתה, וכל זה מפני שבאתה לה מבלי עבודה וגיעה, והשגות ומדריות שבא לו לאדם בלי עבודה וגיעה אין לו קיום, ע"כ. [ועי' בסה"ק מאור ושמש (פר' תולדות עה"פ וגדל האיש, ובפר' ויגש עה"פ ואת יהודה שלח) מ"ש לגבי גדלות ראשון וגדלות שני] אך להארת זיע"מ היתה קיום, ונמשכה ההארה ונתעלו ישראל מעלה אחר מעלה בחמישים ימי הספירה, עד שהגיעו למדרגה שפסקה זוהמתן בסנין.

ועפ"י י"ל הא דאיתא במדרש (שמו"ר פר' כ"א), שהמקטרג אמר עד עכשיו היו אלו ועו"ז ואתה קורע להם את הים, ובסה"ק שם משמואל (פר' בשלח תרע"ג) הביא שבמדרש אבכיר מסיים, [וכ"ה בילקוט שמעוני בשלח סוף אות רל"ד] שהשיבו הקב"ה שוטה שבעולם וכי לדעתם עבדוהו, אלא מתוך שיעבוד ומתוך טירוף הדעת, ואתה דן שוגג כמזיד אונס כרצון, ע"כ. והנה בשעת זיע"מ לא מצאנו שהמקטרג קטרע על זה שמתו בכורי מצרים ובכורי ישראל ויצלו והסכים לכך, וכן כל הבריאה מולא הסכימה למכות והשופטים ששעה הקב"ה למצרים, ואפי' הכלב לא חרץ לשונו בצאתם ממצרים, ועי' באוה"ח הק' פר' וארא כי נחתם גזר דין רעת פרעה אפי' בהסכמת הרחמים, ונחתם גזר דין טובת ישראל אפי' במדת הדין, ע"כ.

אך העניין הוא כמ"ש, כי ביצי"מ היתה המטרה להפריש ולהבדיל את ישראל מטומאת מצרים, ועל דבר כזה אין לשום מקטרג פה ולשון לקטרג על כך, כי בהצלת נפשות מרדת שחת אנו דנים, וכשהמלך בא להציל את בנו מסכנה, מי הוא אשר יעיז לבא לפני המלך להניעו מזה, הלא דמו בראשו למקטרג כגון זה, משא"כ בקרי"ס כשהמדובר היה בחיזונית והשגות עילאיים שלא לפי מדרגתם, ובאה להם מחביבות הקב"ה אל בניו, כאן היה מקום לקטרוג שאין הבנים ראוים למתנות כגון אלו, ועי' השיבו הקב"ה שוטה שבעולם וכי לדעתם עבדוהו אלא מתוך שיעבוד וכו'.

ומה שהשיבו הקב"ה למקטרג בלשון שוטה שבעולם, ולא אמר לו רשע שבעולם, [ובשם משמואל עמד על כך], י"ל דהנה מבואר בכתבי האריז"ל כי בגלות מצרים נסתלק הדעת והיה הדעת בגלות [עי' בסה"ק תולדות יעקב יוסף פר' פקודי ד"ה בפסוק אלה פקודי, ובפר' מצורע ד"ה מצוה שמנה הרמב"ם ז"ל, מובא במון הבעש"ט הק' על התורה פר' שמות].

ולכן במצרים כשהיה הדעת בגלות לא הבחינו ישראל בדעת הזה שישאר בשורשם ובעצמותם הם כולו טוב וזך ונקי, ושרק מתוך שיעבוד והעניו שמענים אותם הגויים הם טועים ותועים מן הדרך מתוך טירוף ובלבול הדעת, אבל בעניינות עומק נפשם לא רוצים בזה, לכל הידיעה הזאת הגיעו רק עכשיו כשיצאו ממצרים ונתדבקו בקדושה, וחזרו אל מקור מחצבתם הקדושה, אז נוכח לעין כל שורש נשמתם הטהורה, וכי יסודם קדוש ייאמר להם, ואז בהביטם לאחור בהיותם משוקעים בטומאת מצרים יחד מולם הודו שכל מעשיהם במצרים היו היפך טבעם ומזגם הזכה, והמקטרג שלא בא לכלל הדעת הזה כי המקטרג היה שרו של מצרים כדאיתא במוה"ק (ח"ב ק"ע): [ובשמו"ר בשלח כ"א ז' איתא שויה הס"מ, והיונו הך ובאותו קליפה נקלפן], לזאת מחוסר דעת מצא מקום לקטרג על ישראל שהיו ועו"ז, ועל זה באה אלז התשובה מהקב"ה "שוטה שבעולם" רמז לו בזה שהוא עדיין בשטותו עומד בגלות והסתלקות הדעת שהיה במצרים, ולכן הוא מקטרג.

אבל מי שבא לכלל דעת יודע ומבין כי וכי "לדעתם" עבדוהו, היינו שדעתם לא היה עמם שהיה בגלות, ועכשיו חזרו לדעתם האמיתית שכולו טוב.

אין מברכין ברכה על סיפור יציאת מצרים בליל פסח, ותידצו הראשונים שברכת אשר גאלנו בסיום אמירת ההגדה היא הברכה על מצות סיפור יצי"מ, והקשה החת"ס והלא צריך לברך על מצוה עובר לעשייתה וברכת אשר גאלנו היא לאחר קיום מצוות סיפור יצי"מ, ותידצו שמצונו שגר מברך על הטבילה רק לאחר שטבל, כי אי אפשר לו לברך קודם הטבילה, כי הוא עדיין אינו יהודי, ואיך יברך אשר קדשנו במצוותיו וציונו בשעה שעדיין לא נתקדש בקדושת ישראל, ולפי"ז מדמה החת"ס שגם אנו בליל הסדר, שחייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצי"מ מצרים, בכלל החיוב הוא שחייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא היה מעו"ז, ועכשיו בלילה הזה נתקרב למקום ולעבודתו ית"ש, ובלילה הזה התחיל לעבוד השם בתחילה במצוות הנהוגות אותו לילה, ולכן קודם סיפור יצי"מ אינו יכול לומר וציונו מפני שעדיין הוא בבחינת כאילו היה מעו"ז, ורק לאחר הסיפור יכול לברך ולומר וציונו ולכן רק אז מברך ברכת המצוות על חיוב סיפור יצי"מ והיא ברכת אשר גאלנו, עכד"ק. ויל"ד שכלל החזיון הקודש הזה של הברכה ליל פסח בכל הדורות, לא מצאנו דוגמתו בהארת ליל שביעי של פסח.

וי"ל דהנה ההארה בליל ט"ו ניסן במצרים היתה כדי להבדיל את בני ישראל מטומאת מצרים וזוהמת מצרים ולהכניסם לצד הקדושה, וכמובא מהאריז"ל שהיו ישראל משוקעים בטומאת מצרים עד כדי כך שרק הקב"ה בכבודו ובעצמו היה צריך לרדת למצרים בכדי לחלצם מהטומאה, ואילו היה יורד מלאך או שרף לחלצם, היה המלאך נפגע ונפגם מקדושתו מתוקף רוח הטומאה שהיה שורה במצרים, [ורואי להעתיק חידוש נפלא מ"ש במהרש"א (פסחים קטז): שטעם אכילת מצה אינו לזכר אכילת מצה במצרים אלא לרמוז שהבדילנו מטומאת מצרים וקידשנו בקדושת ישראל, וז"ל, מצה זו על שום מה על שום שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ שנאמר ויאפו את הבצק וגו' כ"ה בסדר הגדה ובאשר", ויש לעיין בזה לפי טעם זה היה ראוי להיות מצות אכילת מצה אחר הצות לילה שאז יצאו ממצרים ונתקיים ויאפו את הבצק אשר הוציאו וגו', גם בפסח שאכלו במצרים למה אכלו אז מצה דאין סברא שאכלוהו ע"כ עתיד. וי"ל דרואי איסור חמץ כל ז' הוא מטעם ויאפו את הבצק וגו' אבל מצות אכילת מצה בערב הוא מטעם אחר כמפורש שו"ד בקרבן מנחה שאמר מצות תאכל במקום קדוש וגו' לא תאפה חמץ וגו' כי החמץ רמז אסטרא דשמאלא וכמ"ש גבי מנחה כי כל שאור גו' וכמ"ש ומי מעכב שאור שבעיסה כו' וז"ש מצות תאכל במקום קדוש דהיינו מתוך הקדושה וסטרוא דיימא מסיים כי קדש קדשים היא ואין ראוי להיות בה חמץ מסטרוא דשמאלא... והוא טעם אכילת מצה בליל פסח כדמיון המנחה לגבי כהן, כי אז נתקדשו כל ישראל להבדיל בין ישראל למצרים, וליל שמורים הוא מן המיוקים וסטרוא דשמאלא להדבק בקדושה, והרמז בזה מלת מצה ומלת חמץ שהם שוים באותיות מ"צ אלא שיש בהם חילוף ח' דחמץ תחת ה' דמצה, ונקדים בזה מה וכו' עיי"ש] ובכן ההארה הזאת שהיתה כדי להציל את ישראל מרדת שחת ולכל יחד ממנו נידה, היתה הארה שלא כפי מדרגתם, ובאה באיתעורתא לדעילא גרידא, הרושם הזה נשאר לכל הדורות, בכדי שבהל הדורות יוכל כל איש ישראל לנצל את השעה הקדושה האתל בכדי להיבדל ולהינתק מזהמת הטומאה אשר נדבק בה, ולהיכנס במהרה בשערי הקדושה, משא"כ ההארה של ליל שביעי של פסח שג"כ היתה שלא כפי מדרגתם היתה הארה של השפעת קודש של רוממות השגת אלוקי, וחיזונית עילאיים למעלה מהשגתם מדרגתם, כ"ז באה להם שלא עי'

יפות, הרי שלפי שמאי לא שייך אחד לשני קפדנותו שהיתה בו בעניני תורה לא פתרה את קבלת כל אדם בסבפי" ולכן גם ר"א שהי' מתלמידיו הלך בשיטה זו ולכן לא העביר על מידותיו, ויצא ב"ק לא מפני שזה גדול מזה שאלו ואלו דברי אלוקים חיים אלא שזה מעביר על מידותיו, ולכן כשהי' צריכים לגשם והרי בקשתנו מהקב"ה שיעביר על מידותיו והקב"ה מתנהג במדה כנגד מדה ולכן ר"ע שהי' מעביר על מידותיו פעל בעת ההיא שהקב"ה ג"כ יעביר על מידותיו עכ"ד.

ועפ"י א' אפשר שלכן ר"א לא דרש חרון אפו למכה שלא בהכרח, שחרון אף היא לא טוב, שלשיטתו יש שמשתמשים בו למזכה אבל לר"ע ששלל את הקפדנות מכל וכל הוא דורש את חרון אף למכה שצריך להתרחק ממנה כמטחוי קשת ובכל עת וזמן יש להעביר על מידותיו באהבה.

ברך שומר הבטחתו וכו' שהקב"ה חשב את הקץ.
והנה אין ספק שהקב"ה ישמור הבטחתו, אלא י"ל שומר היינו שהמתין בכיכול וחשק לקיים הבטחתו לישראל, ולכן חשב את הקץ שאף שעדיין לא היו שם ארבע מאות שנה בכל זאת חשב את הקץ שעשה חשבון להשלים זמן הקץ ע"י קושי השעבוד (או ע"י העבדה בלילות או ע"י ריבוי העובדים מנדמה שכן מובא כדאיתא, ועי' השלים לארבע מאות שנה וכל זה מכיון שהמתין לקץ ורצה לגאלם מהרה).

צא ולמד מה ביקש לבן הארמי וכו' שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן ביקש לעקור הכל.

ולכא"ו וכי בא למעט ברשעת פרעה בזה שלא גזר אלא על הזכרים, וי"ל דדבר שיצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו יצא. והנה כמדומי דאיתא בני יששכר ובשפת אמת ועוד דכל הגלויות כלולות בגלות מצרים וכל הגאולות כלולות בגאולת מצרים, ואיתא כי שעבוד מצרים התחיל מלידת יצחק, וא"כ לבן שהי' לאחר לידת יצחק הרי הגלות של יעקב אצל לבן ג"כ נכלל בגלות פרעה, ויצא מן הכלל לומר שביקש לעקור את הכל, וללמד על הכלל כולו על כל גלות מצרים ושבה נכלל כל הגלויות שגם הם פרעה ושאר הרשעים ביקשו לעקור את הכל אלא שעושים בערמה ובתחבולות כאילו שאינם באים לעקור הכל רק הזכרים או רק לנשות קצת מדהת יהודה, אבל באמת כוננתם אחת היא לעקור את הכל, וכמ"ש הבה נתחכמה לו שבא בחכמה עליהם שלא יראה כאילו רוצים לעקור לגמרי, וכן בכל דור עומדים עלינו לכולותנו, אלא שבתחילה באים בתחבולה כאילו שעל דברים פרטיים באים עלינו אבל כוננתם לכולותינו הלו"ת. והוא שאמר צא ולמד מה ביקש לבן וכו', היינו שנלמד במדה מ"ג מידות שהתורה נדרשת שמה שביקש לבן היא אשר מבקשים כל הרשעים העומדים עלינו והקב"ה מצילנו מידם.

שביעי של פסח

ליל שביעי של פסח בו נקרע הים לפני בני ישראל, ונתעלו ישראל במדרגה נשגבה עד שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל וכל שאר הנביאים (מכילתא שירה ג), אך לא מצאנו שנשאר רושם מזה הארה הנפלאה הזאת לדורות, משא"כ הארת ליל פסח שהיה ביצי"מ שנשפע עליהם שפע ואור קודש, ההארה הזאת מתעוררת ומאירה במלא עוצמתה בכל ליל פסח, כמבואר הרבה מזה בסה"ק, ובכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצי"מ מצרים (פסחים קט"ז): וברמב"ם (חמץ ומצה פ"ו ה"ו) הוסף כאילו הוא "בעצמו" יצי"מ "עתה" משעבוד מצרים, ובח"ת"ס (דרשות ח"ב רס"ה): כתב דבר נפלא לתרץ את קושיית הראשונים (מובא באבודרהם סוד ההגדה, ועי' בשו"ת האי"ש כלל כ"ד סי' ב) אמאי

א מעשה לוי"מ קודש פסח – האילם שהחל לדבר בליל הסדר בשולחן הצדיק

ניחוח של ערב פסח חופף על העיירה סאסוב. מהמתבחים הקטים פורצים החוצה, כסילוני קיטור, אדי ביטוי קסומים של דגים מתובלים בגרים ובצלם, סלקים ותפוחי אדמה, שיחד עם העשן החרוך שנישא ממאפיית המצות דמתא, הופכים לענן קטורת המיתמר ועולה מעלה מעלה, ממליץ טוב על ישראל קדושים המתכוננים לחג הפסח.

כרכרה מפלסת את דרכה בסמטאות העיירה, שני סוסים שתקניים תוקעים מבט באדמה, מניעים את רגליהם המפורחלות ונעצרים בפתאומיות לפי קריאת העגלון.

דלת העץ המגולפת נפתחת, שתי דמויות שעל פניו נראות כחסרות כל קשר מדלגות, בזה אחר זה, מן הכרכרה אל האדמה. הראשון הוא נער חסידי צעיר, לבוש במעבת חסידית רחבת תיטורא, כדרך חסידי הונגריה, פיאות ארוכות משתלשלות משתי צדיו, כולו אומר 'חסדישער בחור' טהור מבט.

לצידי יורד, בצעד מעט מגושם, אדם מבוגר ממנו, כבן פלושית בדרך, קצוץ פאות, מגולח למשעי, נראה ההיפך הגמור מהנער שלצדו. לא קשה לזהות מיד שהשניים נראים קרובים, מידדים, אולי אפילו בני משפחה. חדי עין קולטים עוד משהו, חשוד, מעורר רחמים. הנער הצעיר הוא המוביל, הוא הדובר של שניהם. הוא זה שפונה לאנשים ושואל היכן היא האכסניה המקומית. הגדול לא מרבה לדבר. שותק.

"שלום עליכם, מהיכן באים יהודים?" ניגשים עוברי אורח אל הצמד החרגי. "מי אתם?". "אנחנו אחים, הגענו מעיירה פלונית בהונגריה" משיב הצעיר בטבעיות, מתעלם מן המבטים והגבות המורמות "אחים?" מכחכח משיהו בגרונו, הוא לא נזקק אפילו להמשיך את השאלה. הפליאה זעקה מאליו. "קוראים לי זלמן יענקל'הו אחי הגדול, חיים לייב" סיפר הנער הצעיר למארחיו בבית האכסניה.

ברש"י רבי יאשיה אומר אל תהי קורא את המצות אלא את המצוות, כדרך שאין מחמיצין את המצות כך אין מחמיצין את המצוות אלא אם באה לידך עשה אותה מיד.

שמעתי בשם הה"ק מרן רבינו דוד מלעלוב זיע"א, שפ"א קודם חג הפסח עבר עליו אורח ולא הי לו מה ליתן לאכול, והיה לו מצה שמורה לחג הפסח, ולקח אותה ובישל ממנו מאכל ונתן לו לאכול, ואמר, עיקר השמירה היא לשמור מחמץ, וכתוב ושמרתם את המצות, ודרשו חז"ל מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, ולכן הוא כעת זוכה לקיים את דין שמירת המצוה, והשי"ת יזמין לו מצה שמירה אחרת לחג הפסח. (שש"ק ח"ב)

ושאינו יודע לשאול את פתח לו (הגדה של פסח)

מתאמרא בשם מרן רבינו הבעש"ט הק' על הא דאח"ל (תענית כד): כל העולם כולו ניוון בשביל ליניא בני וחנינא בני דיו בקב חרובים מע"ש לע"ש, דשביל, פירוש צינור, [צנור ההשפעה] והכוונה דכל העולם כולו ניוון בצינור ע"י הצדיק דהיינו שההשפעה לעולם באה על ידו והוא בעצמו די לו במשהו, עכ"ל, וזהו הכוונה משוך חסדך לידעך כלומר אתה לבד צריך להשפיע להם כל טוב בלי בקשתם כי הם בעצמם הרי לא מבקשים ממך כלום, וכמו הרבי ר' זושא שאמר פירוש המשנה (ברכות נד.) חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, ואמר כי הוא אינו יודע מה זאת רעה כי הכל טוב אצל ולו חסר לו כלום, וזהו הפירוש ושאינו יודע לשאול – כגון הרבי רבי זושא וכדומה שאינם מבקשים שום דבר לעצמם – את פתח לו, כלומר אפי' שהם עצמם אינם מתפללים עבור צרכיהם הם, אתה תפתח להם אוצרותיך להשפיע להם כל טוב סלה. (כ"ק מרן רביה"ק אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א – שבת הגדול תשכ"ו)

משולחן גבוה

דברי אלוקים חיים ואמרות קודש דנפקי מפום מרנן רבותינו הקדושים מלעלוב זיע"א לחג הפסח

לא תאסיפון לתת תבן, לעומת גגם הלב שבו מתאחדין ישראל שאין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים.

וכמו שהגיד מרן הרה"ק ז"ל רבינו דוד מלעלוב שע"כ כתיב לא תאסיפון באל"ף לא כמשפט לשון הוספה, שבא לרמוז שהגויירה היתה שלא יתאספו,

וכבמד"ש שניטל מהם השבת שלא יתאספו, והוא דומה לשלוש המצוות שבמצורע בכתוב הראשון, והרביעית בוד ישב בכתוב השני, שבאמת היה זמן רב ביניהם, שגזירת כל הבן הילוד היתה בלידת משה רבע"ה, והרביעית היתה ביציאתם שהי' אז משה בן שמונים שנה, מורה שעניניהם מתחלפין:

וי"ל שכך היתה הגאולה כדאי (ברכות ט.) הכל מודים כשגאולו לא נגאלו אלא בערב וכשיצאו לא יצאו אלא ביום, והיינו שהגאולה היתה שנסתלק מהם שיעבוד מצרים בגשמייות וברוחניות.

וע"כ קיבל אז החירות כל אחד לפי מצבו ומהותו ודעתו כמובן. והיינו לעומת שלש הגזירות הראשונות, אבל היציאה שיצאו כל ישראל כאחד היא כענין שער שהכל נכנסין בו שזה הנוגע ללב ישראל שאין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים שזה הי' לעומת הגזירה הרביעית זה הי' מחולק מעצם הגאולה ולא הי' אלא ביום.

ויש לומר שזה ענין פסח ומילה, פסח נאכל למשפחות ראשו על כרעיו ועל קרבו שהוא מורה על ההתאספות והאחדות יחדיו, מכוח זכות זה זכו לשער שהכל נכנסין בו, בחי' שמור שבשבת, ומילה שהיא לכל אחד ואחד לבדו, זכו בזכותה למדרגות בפרטות כל אחד בפ"ע בחי' זכור. (שם משמואל פ' תרי"ט)

בהגדה היתה הספיק בצקם (אבותיו) להחמיין כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמנהמה וכו'

איתא בכתבי הארז"ל כי ישראל היו במצרים משוקעים במ"ט שער טומאה ולא הי חסר רק משהו ליפול לשער הנו"ן לפיכך מיהר ה' להוציאם ממצרים שאם היו נכנסים לשער הני לא היו יכולים להיגאל ח"ו, וז"פ מאמר בעל ההגדה שלא הספיק בצקם – בצק מרמז על שאור שבעיסה זה היצ"ר, להחמיין, פי' להכנס לשער הני עד כי גורשו ממצרים, שהי' ההכרח להוציאם מהר כדי שלא יכנסו לשער הני ואז יכלו להגאל. (כ"ק מרן רביה"ק אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א – ליל הסדר תשכ"ח)

שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה (פיוט ויהי בחצי הלילה, הגדה של פסח)

הנה האדם העובד את השם יתברך בעמל העבודה ולפעמים בהיות לו חלילה זמן שהוא בבחי' לילה וחשכות, וקשה לו לעבוד את השי"ת בשאת ובעוה כמקדם, אזי רק ההשפעה וההתעוררות שנשארו רישומו מהימים הבהירים, מהזמנים הטובים בהם עבד את קונו בסילודין, הוא אשר מציבו ומחזיקו ונוסך בו הכוח לעמוד איתן אף בזמני החשכות.

וזהו מה שמבקשים שומרים הפקד לעירך – רצה לומר בעת שהוא עירך מלושן התעוררות כנודע, רצה לומר בעת שהוא לאדם בחי' כל היום, ומגיע לו את הערותא דלעילא והוא מקבל התעוררות טובה ורבה, שיפקיד על זה שומר שישמרנו שמירה מעליא שיושפע מזה ההתעוררות גם על הזמנים החלשים, ואז יהיה קיום להתעוררות.

וזהו פי' כל היום וכל הלילה – שצריך להפקיד על כל היום, על האור שיהי האתערותא דלעילא, וכל הלילה שיהיה קיום גם ביום החשכות ח"ו. [וסיים רבינו זיע"א:] ומהו השומר, היי אומר, זה לימוד התורה הקדושה בהתמדה, ועבודת המדות. (כ"ק מרן רביה"ק אדמו"ר זיע"א – חוה"מ פסח תשנ"ז)

ויקרא משה לכל וקני ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח. (שמות יב, כא)

מפורסם ענינו של הפרופסור ד"ר בערנארד שחור בתשובה ע"י הרבי מרן רבינו דוד מלעלוב, והיה אח"כ לאדמו"ר ולצדיק ידוע בשם ר' חיים דוד דוקטור מפייעטריקוב. כשנודמן לפניו בפעם הראשונה ובהשפעתו הסכים בדעתו לחזור מיד בתשובה, התחיל רבינו ר' דוד מיד לדבר עמו בענינים נשגבים בעבודת הבורא, על תמיהתו הגדולה של ר' חיים דוד ז"ל איך הוא מדבר אתו בענינים כאלה שעד אז היה שקוע עמוק בעוונות, השיב לו רבינו, כך אמרה תורה, **משכו וקחו לכם וכו' ושחטו הפסח, וארז"ל משכו ידיכם מע"ז** – אך משכתם ידכם מע"ז וכבר אפשר לכם לקחת קרבן פסח ולהקריבו לה.

שביעי של פסח

איתא במס' (סוטה לו): היה רבי מאיר אומר כשעמדו ישראל על הים היו שבטים מנצחים זה עם זה וכו' אמר לו רבי יהודה לא כך היה מעשה אלא זה אומר אין אני יורד תחילה וזה אומר אין אני יורד תחילה לים, קפץ נחשון בן עמינדב ויורד לים תחילה וכו' עליו מפרש בקבלה (תהילים סט) הושיעני אלוקים כי באו מים עד נפש וגו'.

ויש לדקדק טובא, הרי משה רבינו ע"ה מסר נפשו על קדושת שמו יתברך למלאות רצונו תמיד, ואם כן משה היכן היה, ומן הכון היה שלעת כזאת יהיה הוא הראשון שיקפון לתוך הים.

ויש לומר בזה, דאדרבה המסירות נפש של משה רבינו ע"ה היה באופן אחר ונעלה ביותר, וכל מגמתו כולו היה רק עבור טובת הכלל, וכל כולו עסק רק בתפילה על כלל ישראל, בסוברו אשר להיות יחד עם ישראל היקרים ולסבול עמם, גדול לאין ערוך ממסירות נפש, היינו, או שינצלו כולם וינצל אף הוא עמם, ואם לאו ח"ו מוטב יהיה חלקו עמם בצרתם מאשר להנצל.

כי מנהיג ישראל אמיתי צריך להפקיר את עצמו לגמרי עבור הכלל, וזה בחי' מסירות נפש גבוה מעל גבוה. וכמשל האדם שמוסר נפשו עבור המלך בעצמו, אין זה רבותא כ"כ, אבל אם מוסר נפשו עבור בן המלך, אזי ניכר גדול אהבתו לאביו המלך, והבן. (כ"ק מרן רביה"ק אדמו"ר זיע"א)

פסח

מסופר על מרן רבינו דוד מלעלוב זיע"א כי אסף סכום כסף עבור שיהיה לו מצות שמורה, כמה ימים לפני החג ראה יהודי שהולך וגועה בבכי, רבי, צעק האיש, היה לי סוס שמוננו התפרנסתי ופתאום מת הסוס ונשארתי בלי פרנסה, כשראה רבינו את צערו מיד הרגיעו ואמר לו אל דאגה, והושיט לו את כל הכסף שאסף למצות שמירה במתנה, ואמר לו הא לך כסף זה ותקנה לך, וה"י יעזור שפרנסתך תהא מצויה לך שוב,

ודרש על כך רבינו הק', דהרי כתיב ושמרתם את המצות, וחז"ל דרשו מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, ובכן אם באתי לידי מצוה, חלילה לי מלהחמיצה עבור המצוה, אין בין חמוץ מצוה לחמוץ מצוה, ולא כלום.

הא לחמא עניא (מההגדה)

בעריכת ליל הסדר פסח תשמ"ה פתח מרן מוהרמ"מ ואמר: "הא לחמא עניא" – בר"ה טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה, השמיע הרה"ק ר' אברהם אלימלך מקרלין שיצאו מפזי כלפידים יהלכון,

ואמר כלפי שמיא: "תקיף במלוכה: רבש"ע איה תקיפותך הראה לנו בעיני בשך את כח תקיפותך! אילו הי בכוחי, הייתי מוליך את הקול שלא יבואו לשמוע קול שופר, מפאת הגזירה הנוראה המרחפת על ישראל."

וכאן נטל מרן הרמ"מ את המצות בידיו ואמר בזה"ל: אאמו"ר רבי שמעון נתן נטע זיע"א היה אומר "הא לחמא עניא – בעירי, כלו קח לך, כמאה"כ הא לכם זרע.

לפתע פרץ רבינו בבכי ואמר: "הא לחמא עניא! רבש"ע קח לך את המצות, בלי קרבן פסח מי צריך אותם? כל דצריך ייתי ויפסח, ייתי ויפסח, ואיה קרבן הפסח שלך?!"

למחרת הגיב רבינו למקורביו: אמש דיברתי דיבורים קשים, אך מצינו כבר בפסח אצל מרדכי הצדיק שנאמר בו "ויעבור מרדכי", ואי שגור להתענות ביו"ט א' של פסח, ובטל מצות אכילת מצה בפסח, על מנת לעורר רחמים על ישראל ולבטל מעליהם את הגזירה הקשה. עכ"ל.ק.

היה מרגל באומיה של הרה"ק מרן אדמו"ר רבינו אלעזר מענדל מלעלוב זיע"א לומר כשארם קם משלחנו אחר הסעודה ומנעד את הספר שהחזיקו מהפרודים, מקיים בזה כל השנה מצוות התורה למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך.

ליל הסדר במהצת רבוה"ק מלעלוב זיע"א

ולאחריה, התרוממות הנפש היתה גם מקודם, אם כן אפוא, מה נתחדש מעתה, חוזרים הם הביתה וחשים מפח נפש, אהה, היום לא הרגישו את בוא השבת, לא חשו בנשמה היתירה שנכנסה בהם".

רביה"ק דיבר בקול שקט כאילו לעצמו, פתאום הרים קולו וזעק בלהט: "אתם יהודים אינם מרגישים כלום גם כל השנה, הם חיים בדמיונות, זאת רמאות עצמית". דבריו הקדושים ניסרו בחלל והדהדו למרחוק, חיל ורעדה נפל על הנוכחים, ודומיית מתח שררה במקום.

לאחר שהסתיים עריכת השולחן, סח אחד מחשובי החסידים בהתרגשות: "רבינו דברנו התמוון אלי, היום בשעה שישבתי מן המקווה, כך בדיוק הרהרתי בלבי".

רוח הקודש בעדות אישית

סיפר אחד מחשובי אנ"ש: ליל שביעי של פסח, בבית המדרש ישבו החסידים והמתינו לבואו של רבינו הרמ"מ לעריכת השולחן, והנה נפתחה הדלת ודמותו הקורנת נראתה בפתח, פניו להטו כלפידי אש, הרבי עמד וסקר בעיניו את פני הנוכחים, דממה כבידה שררה בהיכל, וכמו ניתן היה למשש את החרדה העומדת בחלל האוויר.

אנו החסידים הבנו על פי מראה פניו של הרבי, שנוכחותו של אחד מן הנאספים במקום אינה לרוחו, כפי הנראה ראה בו רבינו קופה של שרצים תלויה מאחוריו".

רבינו לא אמר דבר, הוא פסע אל ראש השולחן והחל מקדש על היין, לאחר שנטל את ידיו לסעודה וטעם מן המצה, שינה הפעם מהרגלו, ותחת שימשיך מיד באמירת "מומזר לדוד ה' רועי", פתח ואמר: "זקה"ק מרן רבינו דוד מלעלוב זיע"א שאל, איך אפשר לשנוא את הגוי, והרי גם הוא יציר כפיו של הקב"ה, וזוהי גם הסיבה שאין גומרים את ההלל בשביעי של פסח, שיכן בשעה שנקרע הים בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקב"ה, אמר להם הקב"ה: "מעשה ידיי טובעים בים ואתם אומרים שירה", רבינו הרמ"מ סיים את דברו ופתח באמירת "מומזר לדוד".

אני ועוד אחרים ירדנו לסוף כוננתו של רבינו, ידענו שבדברים אלו ביקש רבינו ליישב את הדעת, מדוע הניח לאיש הנ"ל להיות נוכח במקום ולא גירשו מעל פניו, שהרי אם אי אפשר לשנוא את הגוי, אם כן יהודי על אחת כמה וכמה". עמדתו מן הצד לא הרחק מרבינו, ופתאום חלפה מחשבה בראשי, נזכרתי באימרה ששמעתי בשם הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, הנוגדת את הדברים ששמעתי זה עתה, וכך היה הרבי ר' שמעלקא אומר: "בימי חזקיהו, כשבא סנהריב להלחם בישראל, פתח הקב"ה בלילה את אוזניהם של מחנה אשור לשמוע את שירתם של המלאכים ופרחה נשמתם. כעין זה בקשו מלאכי השרת לעשות בעת קריעת ים סוף, שישמעו המצרים את שירתם ותפרח נשמתם, אמר להם הקב"ה: "מעשי ידי טבעו בים" - הן המצרים השליכו את תינוקות ישראל ליאור, "ואתם אומרים שירה" - ואתם מבקשים להמיתם על ידי שירה, והלא אין זה מידה כנגד מידה, אלא מוכרחים

להטביע אף אותם בים, כשם שעשו לישראל". עמדתו במקומו מהרהר בדברי הרבי ר' שמעלקא, הסותרים לכאורה את דברי הרבי הרמ"מ, וכמוכן שלא גיליתי את אוזני איש על המחשבה שחלפה בראשי.

למחרת בעת עריכת השולחן של סעודת ליווי ההג, פתח פתאום רבינו הרמ"מ זיע"א בקדשו, והחל לומר דברים שנראו כמו שלא מן העניין, וכך אמר: "אתמול דיברנו משהו, אך חייבים להבהיר ולתקן" אמרנו בשם הסבא רבי דוד, ששאל איך אפשר לשנוא את הגוי, והלא גם הוא יציר כפיו של הקב"ה, אולם כמה דברים אמורים, בגויים של או, אבל היום אחרי מה שעשו לעם ישראל, אשר לכולם היה יד באסון הנורא שאירע לישראל בשואה האיומה, אזי שיאבדו וימחקו מן העולם!".

רבינו סעד בריתחה, וכאן החל לדבר דיבורים הריפים על הגויים, אחר המשיך ואמר: "ואמנם, מה שהמלאכים ביקשו לומר שירה, והקב"ה אמר מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה" הרי כבר ביאר זאת הרבי ר' שמעלקא, שהמלאכים ביקשו להמיתם על ידי השירה, והקב"ה הפך שימותו בטביעה, מידה כנגד מידה, ועל כן נמנע מלומר שירה". רביה"ק סיים את דבריו, ולפתע הפנה את ראשו באחת לעברי ואמר לי: "הלזה התכוונת? גם אני יודע את זה!".

מדוע התפעלה בת הדברי חיים מרביה"ק רבי אלעזר מענדל בתו של אדמו"ר הרה"ק רבינו אלעזר מענדל מלעלוב זיע"א ביקרה פעם בהונגריה, והודמנה לביתה של בת הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע, כששמעה שבתו של הרא"מ היא, מיד התפעלה מאד ועשתה יותר מכדי יכולתה לכבדה וכו', שאלה אותה בת הרא"מ מנין שמעתם על אבי, השיבה לה בת ה"דברי חיים", שפעם אחת לאחר עריכת ה"סדר" אצל אביה הק', אמר: ראינו בשמים שאת ה"סדר" היפה ביותר סידר הרה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב מירושלים.

דיוקא מהמצות שלו

הרה"ק רבי שמחה בונים מאוטווצק זיע"א (בנו של הרה"ק רבי מטחם מענדל מוודקא נמדו של הרה"ק רבי יצחק מוודקא זיע"א) הגיע לארץ ישראל בפר' בא, והיה בערך כשנה באר".

ולפני הג הפסח ביקש לאפות ב"תנור ראשון", אלא שאמרו לו שיש על זה חזקה מרביה"ק מרן הרדצ"ש זיע"א, וכשנודע למרן הרדצ"ש על כך, שלח להודיעו כי הוא מוכן לאפות עמו בצוותא, ב"תנור ראשון", אלא שהיו לרבי שמחה בונים חומרות גדולות בחג הפסח ובאפיית המצות, ורצה לאפות לבד, השיב לו הרדצ"ש שעתיד הוא שלא יאכל מהמצות שהוא לבד יאפה, אלא מהמצות שלו, ורבי שמחה בונים אפה לבד מצות בערב פסח,

ובליל התקדש ההג, זמן מה לפני הסדר שלח רבי שמחה בונים שליח אל זקני הרדצ"ש שיואיל לשלוח לו כמה מצות לליל הסדר, מפני ששכח להפריש חלה בערב ההג, וכן היה שהוצרך רבי שמחה בונים לאכול מהמצות של כ"ק מרן רביה"ק אדמו"ר הרדצ"ש מלעלוב בליל הסדר.

ופעם היה מעשה, בליל התקדש חג הפסח בא חסיד אחד לבית מרן רבינו והתחנן לפניו שיקבש רחמים על אשתו שהלתה אנושות, השיב לו רבינו הרא"מ: שמה נשאר חמץ בביתך, חזר האיש לביתו ובדק בחורין ובסדקין, אך לא מצא כל פירור של חמץ, ושב אל הרבי בפחי נפש, אמר לו הרבי צא ובדוק בספר פלוני שעינית בו בשבת כשאכלת 'קוגעל', שמה נשארה בו איטריה בודדת, חזר לביתו ולהפתעתו מצא כי נתאמתו דברי הרבי, ומצא האטריה - חמץ בעין. מיד עמד וביעד החמץ ועלתה ארוכה לאשתו.

סדר התשובה - מוס הדמעות

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר רבינו משה מרדכי מלעלוב זיע"א: בנערותי בערב פסח יצאתי מן הבית והייתי צמא לדבר משקה, עמד שם דוכן של יהודי אחד מיוצאי תימן, מוכר וידוע בירושלים כירא אלוקים מרבים, הוא מכר משקאות קלים, היו לו כבר כלי פסח קיים בוחקים, קניתי מוס 'סוס' (משקה קל ממותק), להרוות את צמאוני, לפתע נזכרתי, ערב פסח היום, ובפסח נוהגים הכשרים בישראל "או מען מישט זיך נישט", אין מתערבין זה בזה, ואפילו קרובי משפחה אין אוכלים ושותים זה אצל זה, ואני קניתי משקה ברחוב!

יכולים אתם להבין - הדגיש הרבי - בן כמה הייתי באותם ימים, לא ידעתי עוד את ההבדל שבין פסח גופא לערב פסח, ובין מבוגר לילד, רק זאת ידעתי שבעברתי על המנהג המושרש; ואחו בי פחד ומורא, פחדתי לספר זאת אפילו לאבא הק' זיע"א, על אתר תיקנתי לעצמי 'סדר תשובה', עמדתו והתייפחתי בבכי מרוב חרטה, ובאמונה, שכח הרביתי בבכי עד שלא ידעתי מה היה יותר, המוס ששתיתי או הדמעות שזרמו מעיני...

וכשסיים רביה"ק זיע"א זה המעשה הוסיף: יא, סאיו גיווען אמאהל יר"ש אין ירושלים (אכן, פעם היה ידאת שמים מירושלים).

זאת רמאות עצמית

בשבת חול המועד פסח תש"ב, בשנים הראשונות לעריכת שולחנו, בעת שהתגורר עדיין בשכונת בתי וורשה בירושלים, ישב רבינו הרמ"מ בסעודת ליל שיבת, שקוע במחשבותיו העמוקים, לפתע ננעד ואמר: "ישנם יהודים שבשבתות הגילים של השנה מרגישים הם טעם שבת, הם אפילו חשים מיצד קדושת השבת נמנסת בהם, המיצד, הולכים הם בערב שבת למקווה בבגדי חול, מישטים את בגדי החול ולובשים כסות נקיה לשבת, קאפטן ושטריימל, והנה הנשמה יתירה גם היא כאן,

אך לעומת זאת, בשבת חול המועד אינם מרגישים כלל את בוא השבת, הבושים שטריימל לפני המקווה ואף לאחריה, קאפטן ובגדי יום טוב קודם הטבילה

בחורי חבורת הקודש בא"י
של כ"ק רבינו שליט"א
 ערב פסח תשפ"ג

הזוהמה שעלינו. זכיתי להשתתף רבות בשיעוריו של המקובל הצדיק הגאון רבי ניסים פרץ צוק"ל שהיה מחסידי רבוה"ק מלעלוב זיע"א ואף טרח בעצמו לבוא הרבה לשוה"ט של מן רבינו הק' שליט"א שיבלחט"א, ובאחד משיעוריו המופלאים בימי חודש ניסן סח בקדשו כי "כרפס" הוא בגימטריא ש"ס, דהרי מי לא רוצה לזכות לסיים את הש"ס, וע"י אכילת הכרפס כשמכוונים לסיים את הש"ס אזי זוכים לצלם אלוקים. וכן אמר שאם מלטף את המצות הקדושות אז הוא זוכה לאור גדול מאוד ע"י החיבה למצוות. ליל הסדר הוא הזמן הטוב ביותר להתקשרות לצדיקים, כי הצדיק הוא מקור האמונה, וזהו זמן האמונה. ליל הסדר הוא העת הטוב ביותר לשוחח ולדבר מאמונה עם הילדים הרכים, שזה מחדיר בהם אמונה לדורות, והמצות והיין הם מאכלים של אמונה, שהאדם יניח את המאכלים בצד, ויזריק לעצמו איינשפריצן פון אמונה שהקב"ה הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ומבלעדיו אין שום מציאות בעולם כלל שהקב"ה הוא עושה ופועל הכל, וכל מה שעושה הקב"ה הכל הוא לטובתי. ובזמן הזה ההכנה הטובה ביותר ליו"ט הקדוש פסח הבעל"ט הוא על ידי לימוד התורה הקדושה כמש"כ דהתורה הקב"ה וישראל חד הוא, הכל הוא מקשה אחת, ואם רוצה לזכות לתורה צריך הוא לכבד את חברו, ואם חפץ הוא לזכות לאמונה ילמד ויעסוק בתורה דכולה ביה. הקב"ה יעזור וירחם שנוכה לכבד ולהוקיר האחד את חברו, ובזכות זה נזכה כולנו לתורה וכן נזכה לאמונה, ובזכות כל אלו נזכה לביאת גואל צדק ומלכנו בראשינו בב"א. **תוכן הדברים נאמרו ע"י ראש החבורה הרה"ח ר' א.י. לב שליט"א**

בבקשת כ"ק אד"ש שילמדו בספרו הק' "ספר השיחות" לדופקי בתשובה מתוך שמחה' כסדר בחבורה הקדושה. (ספר השיחות בראשית פרשת נח). **נלמד** את מה דמרגלא בפומיה דרבינו שליט"א בענין חברים טובים דעיקר מה שצריך להקפיד בימי הבחורות להתחבר מיט גוטע חברים ולהתרחק מחברים שאינם טובים. **בהמשך** נלמד שבחורים צריכים ללמוד ולהתמיד ביראת שמים. **הנלמד** מדב"ק דרבינו כי יש ללמוד ולעמול בתוה"ק עד כדי כך שלא יצטרך להגיע למשגיח אלא מרצונו וליבו המבקש ילמד ויתמיד כל היום. **רבינו מעורר תמיד בגודל מעלת השמחה.** **וכאן** קישר ראה"ח לפסח: ואמר כי פעמים יש אנשים שחושבים שאם האדם הכין את עצמו למלאכים ושרפים אז יזכה לדברים גדולים. **אבל** זה אינו נכון כי האדם צריך להכין את עצמו לכך שמה שהקב"ה רוצה שיזכה בזאת יש לו להיות שמח ומרוצה ביותר, ואז יזכה לדרגות הגבוהות ביותר. **וכן** מסופר על אחד מהצדיקים בחו"ל שאמר לאחד מתלמידיו כי ליל הסדר הראשון לא היה זה כמו שליבו חפץ, אבל ליל הסדר השני היה מיוחד במינו. **ויפלא** החסיד ואמר לרבו דהרי ביום הראשון הכין את עצמו כדבעי מיט אלע יחודים בכל רגע ורגע מליל שימורים זה והרגיש ממש כמלאך ושרף, אולם, בליל הסדר השני היה הכל בשעה מאוחרת וכך ערך את ליל הסדר בלא כוונות ובלי יחודים. **על** זה השיב לו הצדיק: "הבה ואסביר

דבי מאיר אב"ד בראד ב"ד צבי הירש מברודי ב' יד המאיר (תקע"ה)
 דבי שמואל מרדכי זיסקינד ב' ר' אברהם ברוידא ר"י חברון ב' ושם דרך (תש"ט)
 - רבי דאובן הכהן מפראג ב' ילקוט דאובני (תל"א)
 דבי ירמיהו ב' ב' בנימין וואלף לעזו אב"ד וערביני ואהל - דברי ירמיהו (תרל"ד)
 דבי יצחק מסקווירא ב' ר' מרדכי המגיד מטשערנוביל (תרמ"ה)
 דבי מאיר אבהוצירא מאשדוד ב' ד' ישראל הבאבא סאלי (תשנ"א)
 - רבי מאיר ב' ד' טודרוס הלוי אבולעפייא מטולידו ב' יד רמה על הש"ס (ה"א ד')
 - רבי יהושע ולק ב' ד' אלכסנדר הכהן כץ ב' השמ"ע על חושן משפט ועוד (שע"ד)
 דבי אהרן הגדול ב' ד' יעקב מקארלין (תקל"ב)
 דבי שלמה יהודה לייב מלענשטענא ב' ב' ברוך (תר"ג)
 נעק"ש רבי מנחם זעמבא מפראג הי"ד ב' אברהם - ב' תוצאות חיים הי"ד (תש"ג)
 דבי יעקב יוסף ווייס מספינקא ב' ד' ישראל חיים (תשמ"ה)
 דבי שמואל אלכסנדר אונסדורפער ב' ד' שלמה זלמן (תשס"ב)
 - רב האי גאון ב' ד' שיריאל גאון, ראש ישיבת פומפדיטא סוף תק' הגאונים (תשצ"ה)
 דבי חנינא בוגיד סעדון אב"ד ג' רבא תוניס - שו"ת מגיד תשובה, מגיד חדשות על הש"ס (תשס"ו)
 דבי יחזקאל ב' ד' יוסף פאנעט מקרלסבורג ב' מראה יחזקאל (תר"ה)
 - רבי דוד לאהק"ס ב' ד' ישראל אב"ד באר מגדולי תלמידי מרן הבעש"ט הק' (תקנ"ט)
 דבי יששכר דב בעריש ב' ד' סנדר ליפא מוויזשניצ' - מלבוש לשבת ויו"ט (תרפ"ה)
 דבי שמעון ישראל ב' ד' גרשון פון, אב"ד שפראן ב' תורת האלף (תשכ"ט)
 - [אסרו תג] דבי יהודה ב' ד' שמואל רוזאניש - משנה למלך, פרשת דרכים (תפ"ו)
 דבי ישראל יצחק קאליש ב' ד' שמעון מאלושיץ - האדמו"ר הוקן מוויקא ותלמיד מרן קוה"ק
 דבינו דוד מלעלוב זיע"א (תר"ח) דבי גדליה ממאלין ב' ד' ישראל (תרס"ט)

הילולא דצדיקיא

י"ז ניסן - רבי יחיאל מיכל מסטרוויץ (ת"ח)
 [ערב פסח] רבי אריה לייב קרא [רבי לייב חרין] אב"ד קרעשטיין ולעסלא ב"ד חיים אב"ד לונשיץ - איל המילואים עה"ת, אבני צדק על שיר השירים (תקנ"ו)
 רבי אברהם אביש אב"ד קונסקוואל וראב"ד ווארשא - תל' החוזה מלובלין (תקצ"ב)
 רבי אשר ישעיה מרופשיץ ב' ד' אליעזר ליפמן (תר"ה)
 רבי יעקב פאנעט אב"ד רעטיאג ב' ד' יצחק משה - תל' הייטב לב ומהר"ם א"ש - ב' שארית יעקב (תרנ"ט)
 דבי אברהם שלמה ב' ד' אליהו כ"ץ מריסקוואל אב"ד ייטב לב ב"ב ב' אורחות המשפטים ועוד (תשל"ח)
 - רבי זינג ב' ד' ישעי' תאומים ב' קיקין דינגה (תש"ט)
 רבי שמואל שמעלקא רוקח - הרב דהייטים מבראד ב' ד' משה (תקנ"ג)
 רבי יוסף מאיר קראסניפאלער אב"ד בראד זמלפנים אב"ד גאלינא ב' ד' צבי הירש אייזנשטיין אב"ד ביאליקמין - יד המאיר תלמיד ר"ש מניקלשבורג (תקע"ה)
 רבי זאב וואלף ציטראן רב דאראג ב' ד' אברהם אליעזר - התן האמ"ש מדאראג ותל' ר"מ מדעעש (תרפ"ו)
 - לוי בן יעקב אבינו ולאח אמונו ע"ה (ב"א שלי"ג)
 רבי אפרים ב' ד' יוסף יאברובר מחלם ב' במשורות אב"ד זוערשנא (ה' תש"ו)

א מעשה לוי"ט קודש פסח

המשך מעמ' ד'

"ביגל שבע חלה חיים לייב ל"ע מחלת הטיפוס באורח חמור, כשהוא החלים ב"ה ממחלתו התברר שהכול חזר לאיתנו, חוץ מהדיבור... יכולת הדיבור שלו אבדה. הוא אינו יכול להוציא הגה מפיו. הוריי שיחיו לא הרימו ידיים, החלו להתרוצץ אתו בין רופאים מומחים, נדדו אתו ברחבי העולם, כשהם מפוזרים הון תועפות **"אך** למרבה הצער, הם חזרו ממסע הנדודים ללא בשורה, 'הוא לא יוכל לדבר לעולם' קבעו כל הרופאים פה אחד. כיון שהגיע אחי לגיל עשרים שלחו אותו הוריי, בלית ברירה, למוסד מיוחד לאילמים בעיר הבירה ההונגרית 'בודפשט', כדי שיוכל לפחות ללמוד מקצוע ולפרנס את עצמו למרות מוגבלותו. "כמובן שמדובר במוסד לא יהודי, ולכן הוא נאלץ לשנות את הופעתו וחזותו, אבל בפנים, **בלב**, הוא חסיד לכל דבר. "רק לאחרונה הציע לנו אחד מידידי המשפחה לנסוע אתו לסאסוב, לכן הגענו לכאן היום" סיים הנער את המונולוג. המילים האחרונות לא הפליאו את שומעיהן, יהודי סאסוב הורגלו באורחים שהגיעו לכאן מכל רחבי העולם. שמו של הרב הקדוש ר' שלמה מסאסוב זי"ע, נודע למשגב ברחבי העולם היהודי כפועל ישועות מופלא.

לפתחו הגיעו המקרים הקשים ביותר, יהודים מסובכים עד צוואר, חולים גוססים שהרופאים לא העניקו להם טיפת סיכוי לחיות, נהרו בהמוניהם אל הצדיק חכו להיושע באופן פלאי, שלא כדרך הטבע. אפילו יהודים מארצות המרח הרחוק, מקהילות יהודיות נידחות בסין ויפן, טרחו והגיעו עד לעיירה הקטנה סאסוב כדי להתברך מפי הצדיק. יהודי סאסוב ידעו לספר על הרבי הנערץ שבצעירותו, כנער צעיר, עמד פעם על יד סבו הרה"ק רבי שלום' מבעלזא זי"ע בשעת קבלת הקהל והתבונן כיצד הוא קורא ומעיין בפתקאות - קוויטלך שהוגשו לו. לפתע ניגש אל הצדיק אחד הנוכחים ואמר "רבי, באתי ממרחקים אני זקוק לישועה". השיב לו רבי שלום: "כשבאים ממרחק - הישועה קרובה!"... והוא פנה לנכדו הצעיר רבי שלמה ואמר: "תדע נכדי, מיין קינד, אם יבואו אליך פעם ממרחקים, אמור להם 'הבא מרחוק קרובה ישועתו!'... היה זה רק רמז, אולם הנוכחים הבינו כי הסב הגדול מיעד את נכדו רבי שלמה להיות פועל ישועות לעם ישראל. ולמרות שיהודי סאסוב כבר שמעו אינספור סיפורים קשים וכואבים שהגיעו אל הרבי, סיפורו הנוגע ללב של זלמן יענקל, הנער הצעיר, התעיד את לב שומעיו. "הגעתם לכתובת הנכונה, בוודאי תזכו לפעול כאן ישועה" אמרו לו בעלי האכסניה, "אך דעו לכם שהעיתוי בו הגעתם, פחות מוצלח". "למה?" "כי הרבי לא מרשה לאיש להישאר אצלו בפסח". לאחר שבת 'החודש' נוהג היה הרבי ר' שלמה זי"ע להיפרד מכל החסידים המסתופפים בחצר הקודש, לרבות את ה'ישיבים' הקבועים בהיכלו, לשלוח אותם לבתיהם, ברחבי גליציה, למען יחוגו את החג במחיצת משפחתם, לקיים 'והגדת לבנך' כמוטל עליהם. רק יהודים בודדים, חסרי משפחה, הורשו להישאר בפסח בסאסוב.

שעות ספורות לאחר שהגיעו נכנסו שני האחים לקודש פנימה. הצדיק ר' שלמה שומע את סיפורם הקשה, משעין את מצחו על ידו לרגעים ארוכים, ולבסוף הוא נענה את התשובה המיוחלת, שהייתה יותר מרמז על הבאות: "אתם יכולים להישאר כאן לחג הפסח". אותו ערב פסח הפכו חיים לייב זלמן יענקל לחלק מהנוף בסאסוב. בשאיבת מים שלנו, באפיית המצות, כשכולם מראים להם אותות חיבה וקירוב. היה זה מחזה קורע לבבות כאשר בעיצומה של אפיית המצות החלו עיניו של חיים לזלוג דמעות, מה קרה? שירתם של ה'אופים', המתעסקים במלאכה, שהשמיעו פסוקי הלל בזמרה, נגעה לליבו. **ליבו** נחמץ לנוכח העובדה שהוא אינו יכול להצטרף אליהם, לשיר ולזמר כמוהם, ובעקבותיו פרץ גם אחיו זלמן יענקל בבכי סוער, ואחריו דמעו עיניהם של כל העומדים סביב. כולם חיכו בקוצר רוח לליל הסדר, הלב אמר שמכאן תבוא הישועה. בלילה הגדול והמסוגל בשנה, אז מן הסתם יפעל הרבי את הישועה. **ליל** הסדר בעיירה סאסוב. לילה עטוף נגוהות פרוש על בתי העיירה, מכל בית יהודי בוקעים זרקורי אור, פרצי שירה מתרוננים. כיון שמגיע חצי הלילה מתחילה להיראות תנועה חיה במסמטאות שהיו שוממות עד עתה. יהודים לבושי קיטלע'ך צחורים שסיימו זה עתה את שירת 'חד גדיא' בביתם, יוצאים במהירות להיכלו של הרבי ר' שלמה מסאסוב, לחזות בעבודת הקודש שלו בליל הסדר.

מחזה נורא הוד נראה בבית המדרש הסאסובאי, המוני יהודים לבושים צחורים מסובין סביב השולחן הארוך ובראשם יושב איש האלוקים, על כסאו הרם והנישא, הכול מביטים ועוקבים אחר תנועותיו והליכותיו. חיים לייב זלמן יענקל, שני האורחים, ישובים בראש השולחן. "הרבי עצמו הורה להושיב אותם לידו" יודעים לספר המקורבים.

חצי ראשון של סדר הסתיים. המשמש בקודש, ר' לייבלע, מגיש לרבי מים ל'רחצה', לנטילת ידיים, כל המסובים ממהרים ליטול ידיהם כעבור רגע נשמע קולו של הצדיק בברכת 'על אכילת מצה' כאש הבה, ומיד לאחריה מתחיל הרבי באכילת ה'כזיתים', בהסיבה, כשפניו בוערות כלפידים.

לאחר אכילת המצה, פונה פתאום הרבי אל חיים לייב מסמן לו לקום ולהתקרב אליו. הוא קם נבוך, נעמד ליד הרבי שלהפתעת כולם מתחיל לדפדף בהגדה לאחור, לתחילתה, עד שונה מגיע ל'קדש', וכאן מחג הרבי יין אדום לגביע, ממלאו עד שחוט ופוקד על חיים לייב: "קדש על היין". את השקט שמשתרר ניתן לבצוע בסכין. פניו של חיים לייב מחווירות ומאדימות חליפות, כילד קט שהתבקש לקדש על היין בציבור פעם ראשונה. ידיו רועדות, זיעה קרה ניגרת ממצחו. שום הברה לא בוקעת מגרונו. אך הרבי אינו מוותר, "נו, חיים לייב, קדש!" הוא קורא לעברו בקול גדול, חיים לייב מנסה, באמת שהוא מנסה, אך הדבר אינו עולה בידו. **הקול** סתום. משאינו נענה קם הרבי ממקומו, מוריד מעליו את הגארטל - אבנט המשי הרחב בו היה אזור, מקפל אותו כמעין שוט ומצליף בו קלות בכתפו של חיים לייב, וקורא בתוקף: "אמרתי קדש, איך האב געזאגט קדש"... האווירה בבית המדרש נעשית מאוימת, חלק מהנוכחים אינם מסוגלים להכיל את המתרחש, בני מעיהם מתהפכים בקרבם, אך כולם מבינים שמאורע נשגב מתרחש כאן לנגד עיניהם. הגביע האחז בדיו של חיים לייב מתנדנד כאסל של שואבי מים, רוב היין כבר נשפך מתוכו, המפה הלבנה מוכתמת בנחלים אדומים הלכים ומתרחבים, מפלסים דרך בין הקערות והגביעים, אך הרבי ר' שלמה אינו מרפה, אינו מוותר: "קדש, אמור 'סברי מרנן ורבנן', אמור 'סברי'". צמרמורת אדירה מפלחת את כל הקהל, זחיפה דמעות פורצים מכל העיניים כשפתאום, כמו רעם מתגלגל מבין עצי היער, פורצת המילה "ס-בב-ר-י" מפיו של הילד שדגולי הרופאים בעולם נשבעו שלא יוכל להוציא יותר הגה מפיו... מילה שלימה, ואחריה, בכבודו, באיטיות, עוד מילה, 'מרנן', 'ורבנן', 'ורבותי', עם כל מילה ההגייה משתפרת במהירות, פלאי פלאים! הנס קורה...

כססיים חיים לייב את הקידוש היה זה כבר 'כאחד האדם', כמעט כמו קידוש של אברך מן השורה. אחיו הצעיר זלמן יענקל לא יכול היה להכיל את הנס הגדול, הוא נפל מתעלף! מיד זילפו עליו מים צוננים, כשחזרה אליו רוחו ניגש אל הרבי התכופף ונשק לידיו בהתרגשות עצומה. שולחן הסדר המרגש ממשיך להתנהל, שולחן עורך מתקרב לסיומו, אך לפני ברכת המזון פותח הרבי את פיו ומשמיע 'תורה' שמתקשרת היטב לנס שאירע קודם: "כתוב בתהלים" פותח הרבי, "אנכי ה' אלוקיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו, מהו הקשר בין יציאת מצרים להרחבת הפה?" התשובה היא שלכל חג יש יעד משלו, ייעודו של פסח היא הגאולה. בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל במהרה בימינו. גלות מצרים הייתה גם גלות הנשמה, הדעת, אם הדעת חסרה - אז אין גם את כוח הביטוי, הדיבור. ולכן במצרים מצניו שהיהודים רק כבו, זעקו, שיועו, אבל לא דיברו, כלשון הפסוק: ויצעקו, וייאנחו, ותעל שוועתם. "אבל כאשר יצאו ממצרים חכו לגאולת הדעת - אז הגיעו להרחב פיך, אז הם קיבלו את כוח הדיבור המתוקן, ולכן בפסח המצוה היא לדבר, לספר, להשתמש בכוח הדיבור, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח", ובבוא משיח צדקנו אז תהיה הרחבת הדעת מלאה ומשלמת, וממילא 'אז ימלא שחוק פינו ולשונו רינה". ליל הסדר מסתיים בשעות הקטנות של הליל, הקהל הגדול מתפזר לביתו.

"הן הלילה הוא ליל שימורים" פונה הצדיק מסאסוב בחביבות לצמד האחים הנרגשים, "לכו לבית האכסניה, אתה, זלמן יענקל, תלמד את אחיך לקרוא 'שיר השירים' ובבוקר, לפני התפילה, תבואו אליי ואבחן אותם מה הספיק ללמוד"... (על פי עדותו של יליד העיירה סאסוב, ר' אורי ב"ר אברהם חיים הניס ז"ל, בספר 'תמימי דרך' - הסופר הרב שמעון טיקצקי).

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

לעילוי נשמות
זקנינו
הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר'
יעקב יהודה ז"ל
דידוון
גלב"ע הי"י ניסן תשל"ז
תנצב"ה
הונצח ע"י נכדיהם ידידינו
היקרים משפ' הורוביץ שיהיו
בארא פארק - ארה"ב

נדב
ע"י ידידינו הדגול והנעלה הנדיב הנכבד
הרה"ח אריה ישראל שכטר הי"ו- חיפה
לכבוד חג הפסח לזכות זיכוי הרבים
לא לפים
ולע"נ אביו ר' צבי בן הרב יעקב
גלב"ע כ"ח כסלו תשס"ה
ולע"נ אמו מרת יוכבד ציפה בת הרב
חיים אלעזר הכהן
נפטרה ה' שבט תשנ"ד

לעילוי נשמות
האשה החשובה והצדקנית
מרת **כרמלה ע"ה בת החיים**
שיחי לאורך ימים ושנים טובות
ונדבכה ביסורים קשים ומרים
ונפטרה ערב פסח תשס"ד
גלין זה מוקדש
לזכות
מרת אלטע עטיל בת בלומא
גיטל לרפוש

התודה והברכה לידיד
המערכת היק
מר רפי בוחניק הי"ו
ב' דפוס רבי עקיבא
פסח כשר ושמח
תודה על המסירות ללא
גבולות, על כל צעד ושעל
ועל השיתוף פעולה לאורך
כל הדרך.
זכות הרבים תלוי בכם.

מערכת "זכרו תורת משה" מאחלת
לכל לומדי הגליון, נציגו ותומכיו די
בכל אתר ואתר
לכל אנ"ש היקרים, ולכל אחינו בית
ישראל בכל מקומות מושבותיהם.
א כשרן פרייליכן פסח, און א
פרייליכן תמיד, חג כשר ושמח לכל
בית ישראל,
נאר מיט א גוטע אירשע שמחה
שטענדיג.